VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 67
THỨ HAI
2.9.2024 (30.7 Giáp Thìn)
Số 106 (4083)
www.baovanhoa.vn
Email: baovanhoa@fpt.vn

KỶ NIỆM 79 NĂM CÁCH MẠNG THÁNG TÁM, QUỐC KHÁNH 2.9:

Nhớ những tháng ngày sớm hôm bên Bác

[2+3]

Những ngày này, người dân và du khách tụ về Khu di tích để được nghe những câu chuyện đầy xúc động về Người — Ảnh: TR.HUẤN

Dấu ấn vàng son trên những báu vật Champa

[8+9]

GIẢI BÁO CHÍ TOÀN QUỐC "VÌ SỰ NGHIỆP PHÁT TRIỂN VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH" LẦN THỨ HAI:

Giải được tổ chức bài bản, chuyên nghiệp

[5]

Lăng mộ hoàng đế Quang Trung tọa ở Nghệ An?

[4]

Nhớ những tháng ngày sớm hôm bên Bác

● PHƯƠNG ANH; ảnh: TRẦN HUẤN

Những tháng ngày này, cả dân tộc đang hướng đến dấu mốc kỷ niệm thiêng liêng 55 năm ngày Chủ tịch Hồ Chí Minh đi xa, 55 năm thực hiện Di chúc thiêng liêng của Người.

Những ngày này, người dân và du khách tụ về Khu di tích để được nghe những câu chuyện đầy xúc động về Người

Với những nhân chứng lịch sử từng được cận kề bên Người trong Phủ Chủ tịch, dấu mốc còn là kỷ niệm 55 năm bảo tồn và phát huy giá trị Khu di tích Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Phủ Chủ tịch (1969-2024) và 70 năm Bác về sống và làm việc tại Khu Phủ Chủ tịch (1954-2024), gợi nhớ về những năm tháng không thể nào quên.

Điều thiêng liêng sống mãi

Năm tháng trôi qua nhưng mãi mãi trong ký ức cuộc đời, ông Nguyễn Văn Đoàn, nguyên Phụ trách Ban Di tích, nhân chứng phục vụ Bác Hồ luôn khắc ghi những tháng ngày bên Bác. "Tôi là một trong những chiến sĩ cảnh vệ được phục vụ bên Bác cho tới khi Người trút hơi thở cuối cùng, khi nhịp đập trái tim Bác chậm dần rồi dừng lại hồi 9h47 phút ngày 2.9.1969 tại ngôi nhà 67 trong khu vực Phủ Chủ tịch. Tôi cũng là một cán bộ đã có mặt từ buổi đầu chăm lo giữ gìn, bảo quản nơi Bác Hồ đã 15 năm sống và làm việc tại Phủ Chủ tịch. Kỷ niệm về những năm tháng bên Bác luôn sâu nặng và thiêng liêng. Đó là những trang đẹp nhất, điều may mắn và hạnh phúc nhất trong cuộc đời của chúng tôi", ông Đoàn xúc động.

Bồi hồi nhớ những ngày tháng ấy, ông Đoàn kể: "Hồi ấy, tôi còn rất trẻ, là lớp chiến sĩ mới của đơn vị có nhiệm vụ bảo vệ Người. Đã mấy chục năm qua nhưng chúng tôi sao có thể quên được ngày đầu về nhận công tác ở nơi Bác. Đồng chí Vũ Kỳ, Chánh Văn phòng Phủ Chủ tịch, thư ký riêng của Bác và đồng chí Hoàng Hữu Kháng, Cục trưởng Cục C22 Bộ Công an đã dành thời gian gặp gỡ trực tiếp, động viên, căn dặn chúng tôi nhiều điều, trong đó các đồng chí đặc biệt lưu ý: Nhiệm vụ của các đồng chí rất đặc biệt, rất vinh dự được trực tiếp bảo vệ Bác Hồ… Chúng tôi, bằng cả niềm tin, lòng tự hào và tinh thần trách nhiệm cao nhất đã luôn cố gắng vừa học, vừa làm, vừa tích cực rút kinh nghiệm, nhanh chóng nắm bắt được tình hình, thuần thục công việc chuyên môn, được lãnh đạo đơn vị hài lòng, và sung sướng nhất là được Bác Hồ cho phép sớm hôm bên Người với trách nhiệm là chiến sĩ cận vệ trong tổ bảo vệ tùy thân của Bác".

Niềm hạnh phúc lớn lao ấy chính là "tài sản" vô giá mà ông Đoàn đã gói ghém, nâng niu trong sâu thẳm trái tim mình. Ông xúc động: "Chúng tôi thật hạnh phúc vì đã được phục vụ Bác Hồ, vị lãnh tụ tối cao của Đảng, của cách mạng và dân tộc Việt Nam. Và chúng tôi cũng là những người con, người cháu hiếu thảo đã luôn cảm nhận ở Bác là người Ông, người Cha kính yêu thân thiết nhất của mình. Ở Bác, từ trong sinh hoạt, việc làm, lối sống hằng ngày tại cơ quan cũng như có dịp được theo chân Bác trong mỗi chuyến công tác đã cho chúng tôi thấu hiểu sâu sắc tình cảm, nhân cách cao đẹp, cuộc đời giản dị, gần dân, thương dân, tôn trọng nhân dân và cán bộ của vị lãnh tụ kính yêu". Trong hồi ức, người chiến sĩ cận vệ năm xưa không thể quên quãng thời gian khi Bác tuổi đã cao, Người từng trải qua bao hiểm nguy, gian khổ, từ năm 1965 về sau sức khỏe của Bác đã có những biểu hiện suy giảm. "Thường ngày, sau ít phút nghỉ trưa, khi cán bộ Văn phòng đã xong công việc thông tin nhanh tới Bác tình hình báo chí trong nước và quốc tế đưa tin, Bác cho anh em theo Bác đi bộ trong khu vườn Phủ Chủ tịch. Anh em bảo vệ băn khoăn vì có những đoạn đường còn gồ ghề, chưa được bằng phẳng, sợ Bác vấp ngã, Bác ôn tồn giảng giải cho anh em là hằng ngày ta đi lâu rồi sẽ thành đường, đường sẽ phẳng và đẹp dần lên. Đến nay, con đường đó vẫn còn ở ngay phía sau Nhà 67…".

Kể cận bên Bác, suốt những ngày Bác mệt nặng, ông Đoàn được phép túc trực bên giường bệnh để chăm sóc Người, quạt nhè nhẹ để Bác đi vào giấc ngủ, dùng gạc mềm vuốt nhẹ cổ, họng mỗi khi Bác có cơn ho… "9h47 phút ngày 2.9.1969 tại ngôi nhà 67, Bác đã ra đi. Đây là lần cuối cùng tôi và bốn đồng chí người Nghệ An quê hương Bác (Trần Quốc Hoàn, Lê Văn Nhương, Ngô Ngọc Châu, Đặng Ngọc Hợi) và các thầy thuốc, nhân viên y tế, một số đồng chí có trách nhiệm khác được ở bên Bác và tiễn Người đi xa", ông Đoàn rưng lệ. Thời gian được gần Bác tuy không dài nhưng lớp chiến sĩ cận vệ được phục vụ Bác những năm cuối đời hiểu rõ đó là những năm tháng Người đã gắng hết sức mình để cùng Trung ương Đảng, cùng Chính phủ, cùng nhân dân Việt Nam tiến hành công cuộc xây dựng CNXH và bảo vệ vững chắc miền Bắc, tiếp tục đấu tranh để hoàn thành cách mạng dân tộc, dân chủ nhân dân ở miền Nam, miền Nam được giải phóng, nước nhà được thống nhất.

Được gặp Người là một diễm phúc lớn nhất trong đời

"Vinh dự trong cuộc đời, tôi đã có mấy năm làm nhiệm vụ của người cận vệ cầm súng canh gác bảo vệ Bác Hồ ở Khu Phủ Chủ tịch này, nên có được những vinh hạnh hằng ngày được nhìn thấy Người ngồi làm việc, đi bách bộ; chúng tôi thỉnh thoảng được Người trực tiếp đến xem việc ăn uống; được Người cho quà mỗi lần Người đi công tác nước ngoài về; được xem phim với Người vào tối thứ Bảy hằng tuần tại Nhà khách Phủ Chủ tịch; Tết cổ truyền dân tộc hằng năm, Người mời một bữa cơm tất niên và chụp ảnh chung với Người", TS Trần Viết Hoàn, nguyên Giám đốc Khu di tích Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Phủ Chủ tịch, nhân chứng phục vụ Bác Hồ năm xưa, nhớ lại.

Sau ngày Bác đi xa, ông Hoàn tình nguyện rời tay súng để cầm cái chổi, cây bút làm nhiệm vụ bảo vệ di sản của Người. "Tôi đã trực tiếp được tiếp cận với hàng triệu, hàng triệu người dân trong nước, nước ngoài, với hàng trăm vị nguyên thủ quốc gia và cao cấp quốc tế ở các châu lục tới thăm nơi Người ở và làm việc từ năm 1954-1969 tại Khu Phủ tịch, Hà Nội", ông kể chuyện. Sau này khi đã nghỉ công tác, mỗi lần về thăm nơi Bác ở và làm việc, trong ông Hoàn đều sống lại những cảm xúc thiêng liêng nhất. Khu di tích là nơi Bác Hồ đã ở và làm việc 15 năm cuối cuộc đời (1954-1969), là thời kỳ quyết định đối với vận mệnh của Đảng, của dân tộc mà Người với cương vị Chủ tịch đã đứng ra gánh vác trọng trách; nơi Người cùng với Bộ Chính trị định ra đường lối, chiến lược và sách lược cho sự nghiệp giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước và đưa cả nước đi lên CNXH, cho nền móng chắc chắn về sự nghiệp đoàn kết quốc tế của Đảng và Nhà nước ta.

"Đặc biệt, nơi này Bác Hồ đã nêu gương sáng về lòng yêu nước, thương dân, về tư tưởng, trí tuệ, nhân cách, đạo đức, lối sống để mọi thế hệ người Việt Nam theo đó mà học tập, xem xét trong hành trình của cuộc

Vườn cây, ao cá tại Khu di tích

Người dân và du khách tham quan Nhà sàn tại Khu di tích

… Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại, Anh hùng giải phóng dân tộc, danh nhân văn hóa thế giới đã để lại cho đất nước ta, nhân dân ta nhiều di sản vô giá, trong đó có Khu di tích về Người tại Phủ Chủ tịch. Nơi đây, Chủ tịch Hồ Chí Minh muôn vàn kính yêu đã sống và làm việc suốt 15 năm cuối cuộc đời (1954-1969) trên cương vị Chủ tịch Đảng, Chủ tịch nước.

Những tài liệu, hiện vật và các di tích đang lưu giữ trong Khu di tích chính là những minh chứng sống động và chân thực nhất về cuộc đời vẻ vang, sự nghiệp cách mạng vĩ đại, tư tưởng lỗi lạc, đạo đức cách mạng trong sáng và phong cách của Chủ tịch Hồ Chí Minh…

(Bộ trưởng Bộ VHTTDL NGUYỄN VĂN HÙNG)

đời mình", ông Hoàn chia sẻ. Người đã khước từ ở ngôi nhà sang trọng thời Toàn quyền Đông Dương, mà chỉ ở ngôi nhà của người công nhân phục vụ Toàn quyền thời đó, sau đó làm nhà sàn nho nhỏ, phòng nghỉ, phòng làm việc mỗi phòng vuông vắn hơn 10 thước. Cái nhà sàn của Bác vẻn vẹn chỉ có vài ba phòng, chính là để thực hiện ý tưởng "Trên cho cơ nghiệp to lớn được thịnh vượng, dưới cho nhân dân được giàu của, nhiều người". Khi kinh tế khó khăn, đời sống nhân dân còn khổ, mọi người ăn cơm độn với ngô, khoai, sắn, Bác bảo cán bộ, nhân dân ăn độn bao nhiêu phần trăm, độn cho Bác từng ấy, giống như cán bộ, với dân. Ngày hè nóng bức, Bác thường dùng chiếc quạt lá cọ, Người giải thích: Để dành điện cho sản xuất, dành điện cho sinh hoạt của dân. Khi chiếc vỏ áo bông vá lần hai ở vai, xin Bác cho thay vỏ áo khác, Người bảo: "Chủ tịch Đảng, Chủ tịch nước mặc áo vá vai thế này là cái phúc của dân, đừng bỏ cái phúc đó đi". Khi đôi dép cao su mà Bác đã đi hằng ngày quá cũ, Bác đề nghị lấy miếng cao su khác vá vào gót, và lấy những chiếc đinh nhỏ đóng vào quai của đôi dép cũ để giữ cho quai khỏi tuột, như thế là thay dép mới cho Bác rồi…

Ông Hoàn bộc bạch: "Bác Hồ càng giản dị ở cương vị cao nhất như vậy có làm cho Bác tầm thường đi đâu, mà Bác Hồ càng vĩ đại. Chuyện nhỏ, đức lớn hài hòa ở một con người như thế, là lẽ sống nhân văn cao đẹp nhất của lẽ đời, đúng như điều Bác dạy: "Ai chẳng muốn no cơm, ấm áo. Nhưng sinh hoạt vật chất hết đời người là hết. Còn tiếng tăm tốt hay xấu truyền đến ngàn đời về sau".

Bởi thế, khi Người còn sống, những ai đã có may mắn được gặp Bác đều cảm thấy tự nhiên, thoải mái và thân tình khi ở bên Người. Nhiều người nước ngoài đã có dịp gặp Bác tại nơi ở và làm việc của Người, sau này khi trở lại Việt Nam đến thăm nơi này đã kể lại đầy xúc động: "Chúng tôi không thấy có gì cách biệt giữa Chủ tịch Hồ Chí Minh với chúng tôi…", và " Được gặp Người quả thật là một diễm phúc nhất trong đời…". ■

Gần 30 năm bền bỉ *Theo dấu chân Người*

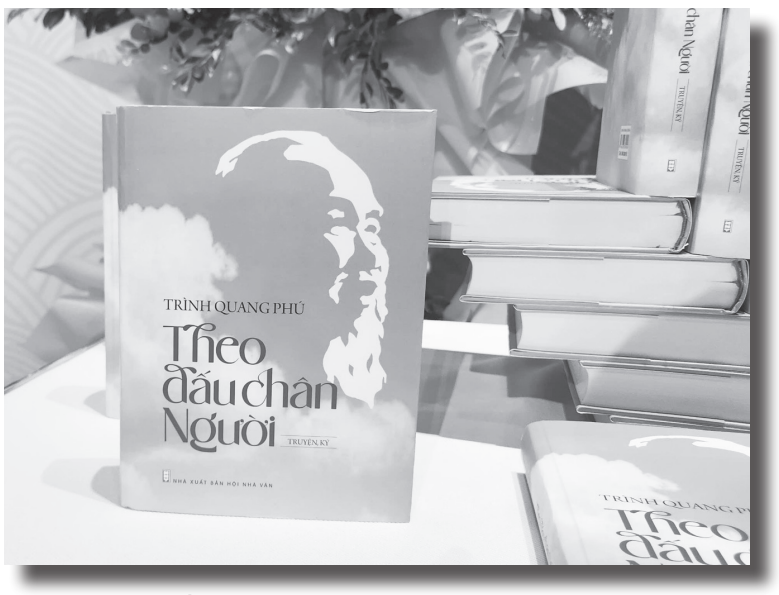
● **ĐÌNH TOÁN**

Theo dấu chân Người là tác phẩm thứ sáu của GS.TS, nhà văn Trình Quang Phú viết về Bác Hồ. Từ lời hứa với cố Thủ tướng Phạm Văn Đồng, GS.TS Trình Quang Phú đã nỗ lực *Theo dấu chân Người* thực hiện cuốn sách trong 28 năm. Tập truyện ký về hành trình 30 năm tìm đường cứu nước của Bác Hồ là sản phẩm văn hóa có ý nghĩa khi ra mắt nhân dịp kỷ niệm 79 năm Cách mạng Tháng Tám thành công và Quốc khánh 2.9 .

Sau các tựa sách viết về Bác trước đó như *Miền Nam trong trái tim Người, Người là niềm tin, Đường Bác Hồ đi cứu nước, Theo Bác Hồ đi kháng chiến* và *Từ làng Sen đến bến Nhà Rồng*, GS.TS Trình Quang Phú tiếp tục viết về Bác, lần theo dấu chân Người khi hoạt động cách mạng ở nước ngoài. Theo chia sẻ của GS.TS Trình Quang Phú, vào năm 1996, khi tác phẩm *Từ làng Sen đến bến Nhà Rồng* ra mắt, ông có dịp được mang sách đến tặng Thủ tướng Phạm Văn Đồng, người mà ông vẫn thường gọi một cách thân thương là chú Tô. Trong cuộc trò chuyện thân mật đó, chú Tô đã khuyên ông nên dành thời gian nghiên cứu về 30 năm Bác Hồ ở nước ngoài: "Cháu nên dành thì giờ nghiên cứu về 30 năm Bác ở nước ngoài. 30 năm tính từ ngày Bác rời Sài Gòn cho đến ngày Bác về nước là một kho tàng rất hấp dẫn đó cháu".

Khắc ghi lời căn dặn của cố Thủ tướng Phạm Văn Đồng, suốt 28 năm qua, bên cạnh những ấn phẩm khác, GS.TS Trình Quang Phú không ngừng tìm tòi những tư liệu quý giá, dày công ghi chép, đối chiếu. Tác giả chia sẻ, cái khó nhất là sách, tài liệu viết về hành trình Bác ra đi tìm đường cứu nước rất nhiều nhưng không phải tất cả đều có sự thống nhất. Thậm chí, có những cuốn sách, tài liệu còn "mâu thuẫn" với nhau. Dựa vào nhiều nguồn để đối chiếu, thậm chí là kết hợp cả đi thực tế tới những nơi xa xôi, ông mới tìm ra điều có lý để viết. Cầm trên tay cuốn sách gần 600 trang, độc giả không khó để cảm nhận được sức nặng. Không phải sức nặng của số trang, đó là "sức nặng" của tâm huyết, sức lao động văn chương mà tác giả đã bỏ ra trong hành trình 28 năm viết cuốn sách. 28 năm ấy, GS.TS, nhà văn Trình Quang Phú đã phải lặn lội đến Pháp, Mỹ, Anh, Nga, Trung Quốc... Có những nơi, tác giả phải đến cả chục lần, theo bước chân Người giữa trời đông giá rét.

Nhà văn Nguyễn Bình Phương, Phó Chủ tịch Hội Nhà văn Việt Nam, người đồng hành với GS.TS Trình Quang Phú trong một lần sang Côn Minh (Trung Quốc) chia sẻ, đó không chỉ là hành trình gian truân mà có cả sự bền bỉ, can đảm. Trên mỗi chặng đường đi qua, tác giả đều dành cho Chủ tịch Hồ Chí Minh những tình cảm trân quý nhất. Những tình cảm ấy được thể hiện đậm nét qua những trang viết. "Viết về Chủ tịch Hồ Chí Minh đã có nhiều người viết, nhưng viết để thấy ở Bác vẻ giản dị, gần gũi nhưng vẫn toát lên vẻ đẹp của một nhân cách vĩ đại thì không phải ai cũng làm được. Đọc tác phẩm của GS.TS Trình Quang Phú, bạn đọc thấy hình ảnh Bác hiện lên rất giản dị mà vô cùng vĩ đại", nhà văn Nguyễn Bình Phương chia sẻ.

Truyện ký *Theo dấu chân Người* của tác giả Trình Quang Phú

Cũng theo nhà văn Nguyễn Bình Phương, viết về Chủ tịch Hồ Chí Minh nếu không có góc nhìn mới, tư liệu mới thì dễ bị nhàm chán. Nhưng nếu có tư liệu mới, góc nhìn mới lại dễ bị hoài nghi về tính xác thực của tư liệu, thậm chí vấp vào suy diễn quan điểm. Nhà văn Trình Quang Phú đã can đảm vượt qua và khéo léo truyền tải những câu chuyện về Bác Hồ.

Nhớ lại những ngày "thai nghén" cuốn sách, GS.TS Trình Quang Phú nói, khi ông đến thăm nơi Bác từng sống và làm việc, bản thân đã luôn có cảm nhận như thể Bác vẫn còn đâu đây. Bằng bút pháp truyện ký, cùng với những tư liệu lịch sử và câu chuyện đi thực tế, tác giả dẫn dắt người đọc vào các câu chuyện về Bác thật sinh động mà nhẹ nhàng, sâu lắng, dễ cảm thụ, dễ nhớ. Qua đó, góp phần giáo dục thế hệ trẻ cùng toàn thể người dân sống, học tập, lao động theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Ông cho rằng, nếu chỉ đưa các tài liệu khoa học vào, tác phẩm sẽ khô cứng, khó có sức lan tỏa. "Bằng tất cả sự kính trọng, tri ân với Bác, với sự thôi thúc của một nhà văn, tôi đã xây dựng nên tập truyện ký *Theo dấu chân Người* với hy vọng sẽ mang đến cho bạn đọc những thông tin, tư liệu bổ ích; để người đọc sẽ hiểu thêm, sẽ yêu, học tập phong cách, ý chí cao cả của Chủ tịch Hồ Chí Minh kính yêu", nhà văn Trình Quang Phú chia sẻ.

Cùng với đó, qua tập sách, GS.TS Trình Quang Phú đã làm đẹp thêm hình ảnh vị lãnh tụ được toàn thể nhân dân Việt Nam và bạn bè quốc tế tôn kính. "Điều xúc động và thôi thúc tôi viết về Bác là cả thế giới dù thể chế chính trị, hoàn cảnh nào, họ cũng đều tôn trọng Bác, dành sự trân quý với Bác. Họ cũng hết sức tự hào khi đất nước họ in dấu chân Bác", GS.TS Trình Quang Phú cho biết. Chẳng hạn như câu chuyện về luật sư Francis Henry Loseby, người đã bào chữa cho Tống Văn Sơ, tên Bác sử dụng khi hoạt động tại Hồng Kông. Trong vụ án năm 1931 ở Hồng Kông, sau khi hay tin Tống Văn Sơ bị bắt lại, luật sư Loseby đã đến ngay nhà tù để gặp Tống và thể hiện sự phản đối trước việc làm này. Điều cảm động là luật sư Loseby, vì cảm mến Tống Văn Sơ và khâm phục trước nhân cách của Người nên đã tự nguyện bào chữa miễn phí, bất chấp việc phải chịu sức ép.

Nhà thơ Nguyễn Quang Thiều, Chủ tịch Hội Nhà văn Việt Nam cho hay, ngày càng có nhiều nhà văn mạnh dạn sáng tác về các vĩ nhân trong lịch sử, đặc biệt là Chủ tịch Hồ Chí Minh; góp phần thu hẹp khoảng cách giữa các nhà văn và danh nhân lịch sử. "Các nhà văn đã xóa đi những nghi ngại, lo lắng khi viết về nhân vật lịch sử. Họ đã viết một cách đầy rung động và cảm xúc. GS.TS Trình Quang Phú là một trong số đó. Họ không chỉ dựng một bức tượng vĩ nhân bằng ngôn từ mà còn làm cho nhân vật đó trở lại trong đời sống đương đại. Văn chương mở ra những biên độ khác, sâu sắc hơn và tràn đầy hơi thở cuộc sống", nhà thơ Nguyễn Quang Thiều chia sẻ. ■

Toàn cảnh buổi tọa đàm ra mắt sách tại Hà Nội

Lăng mộ hoàng đế Quang Trung tọa ở Nghệ An?

Bài, ảnh: MAI THỤC LINH

Ở thành phố Vinh (Nghệ An) lại đang dấy lên câu chuyện đi tìm lăng mộ vua Quang Trung từ một số nhà nghiên cứu lịch sử, theo họ chúng ta không nên để việc này chìm sâu vào quên lãng.

Tuy nhiên vấn đề lại không hề đơn giản bởi bao nhiêu năm qua, nhiều nhà nghiên cứu rất tâm huyết đã dày công đi trên hành trình đầy ý nghĩa này, nhưng vẫn chưa có kết quả. Trước đây, nhiều giả thuyết lăng mộ chủ yếu tập trung ở Huế, song cũng có một số quan tâm khu vực khác ở ngoài Huế, trong đó có thành phố Vinh.

Những giả thuyết được đưa ra

Nhiều nhà nghiên cứu lịch sử, khảo cổ cho rằng, vì Phú Xuân (Huế) là nơi Quang Trung lên ngôi hoàng đế, nơi đóng đô, điều hành đất nước, trút hơi thở cuối cùng và có lăng chính thức, vì thế theo lô gíc thông thường thì vua Quang Trung phải được mai táng tại Huế. Từ lâu có ý kiến lại cho rằng, nơi chôn cất của Hoàng đế Quang Trung ở tại khu vực gò Dương Xuân (phường Trường An, TP Huế). Khu vực này, trước đây là cung điện Đan Dương và có lăng mộ của vua Quang Trung tên là Đan Lăng. Thế nhưng, đầu tháng 10.2016, Viện Khảo cổ phối hợp với Bảo tàng lịch sử Thừa Thiên Huế mở sáu hố thăm dò ở Dương Xuân, nhưng vẫn chưa tìm thấy dấu tích…

Cũng theo diễn tiến, tháng 5.2011, thành phố Vinh (Nghệ An) tổ chức hội thảo khoa học về Phượng hoàng Trung Đô trong đó có giả thuyết lăng mộ vua Quang Trung được đặt ở Nghệ An, ban tổ chức hội đã mời ông Nguyễn Đắc Xuân tham gia với tư cách là nhà nghiên cứu đã dành nhiều thời gian đi tìm lăng mộ vua Quang Trung. Tuy nhiên, nhà nghiên cứu Nguyễn Đắc Xuân đã gửi thư cho lãnh đạo tỉnh Nghệ An để phản bác tất cả giả thuyết cho rằng lăng mộ vua Quang Trung có thể có ở Phượng hoàng Trung Đô. Theo nhà nghiên cứu Nguyễn Đắc Xuân: Vua Gia Long đã quật mồ vua Quang Trung để trả thù cho chín đời chúa Nguyễn. Ngoài trả thù, việc quật mồ cũng nhằm để diệt tuyệt sự trỗi dậy của nhà Tây Sơn. Đất Phú Xuân là của nhà Nguyễn nên luôn có người ở lại theo dõi mọi động tĩnh. Như bà Ngọc Tuyên, là cô ruột Nguyễn Ánh dưới vỏ bọc bà vãi Vân Dương, đã làm nội gián cho Nguyễn Ánh để lấy thông tin và dụ hàng nhiều nhân tài của Tây Sơn... Khi các tướng Tây Sơn ra hàng Nguyễn Ánh như tướng Lê Chất, Ngô Văn Sở… thì họ phải chỉ cho Nguyễn Ánh nơi chôn cất của vua Quang Trung, nếu chỉ sai sẽ bị chém đầu. Trong thời gian hai tháng chịu tang Hoàng đế Quang Trung, ở Phú Xuân nội bất xuất ngoại bất nhập nên không thể đưa thi hài vua đi ra khỏi thành được.

Tuy vậy, những ý kiến, lập luận này đã nhận phải nhiều phản bác khác nhau từ một số nhà nghiên cứu.

Hé lộ lăng mộ vua Quang Trung?

Nhiều ý kiến cho rằng, vua Quang Trung là một người sáng suốt lại hiểu rõ mình có nhiều kẻ thù nên ngay khi còn sống, ông đã lệnh cho hạ cấp trung thành xây dựng lăng mộ ở một nơi bí mật. Vì vậy, lăng mộ mà Nguyễn Ánh quật lên chỉ là mộ giả do vua Quang Trung tạo ra. Đó là căn cứ để nhiều nhà nghiên cứu đi tìm phần mộ của vua Quang Trung.

Được biết thành phố Vinh đã hai lần tổ chức hội thảo khoa học. Một là vào tháng 10.1997, thống nhất chọn ngày 10.10.1788 là ngày vua Quang Trung ra chỉ dụ xây Phượng hoàng Trung Đô làm ngày kỷ niệm thành phố Vinh. Lần thứ hai vào tháng 5.2011, hội thảo đề xuất phục dựng di tích lịch sử Phượng hoàng Trung Đô và tìm lăng mộ vua Quang Trung tại Nghệ An. Vì sao nơi đây được cho là nơi đặt lăng mộ của vua Quang Trung? Chúng tôi đã tìm đến ông Nguyễn Hữu Bản, nguyên Bí thư Thành ủy Vinh. Ông Bản là nhà nghiên cứu khởi xướng cuộc tìm kiếm lăng mộ Hoàng đế Quang Trung, lại là người tham mưu cho TP Vinh tổ chức một số cuộc hội thảo "Hoàng đế Quang Trung với Phượng hoàng Trung Đô". Ông Nguyễn Hữu Bản cho biết đã có thư phúc đáp tới nhà nghiên cứu Nguyễn Đắc Xuân.

Theo ông Bản, "Hoàng đế Quang Trung rất tin về mồ mả nên khi chiếm được thành Phú Xuân, ông đã cho quật mồ nhà Nguyễn để răn đe. Hơn nữa, Huế là đất cung phủ nhà Nguyễn cho nên vua Quang Trung không bao giờ lại chôn cất mình ở mảnh đất Phú Xuân". Ông Bản phân tích, nêu ra những căn cứ: Lăng mộ và thi hài Hoàng đế Quang Trung không thể ở tại phủ Dương Xuân, với lý do: Hoàng đế Quang Trung là người rất giỏi mưu lược như Nguyễn Huệ, Nguyễn Nhạc giả hàng để cướp thành Quy Nhơn; đưa võ sĩ đóng vai thầy bói lọt vào thành Phú Xuân; cho cháu Phạm Công Trị đóng giả thay mình sang Tàu chúc thọ vua Càn Long; di chúc cho quần thần ở Thăng Long tạo mộ giả để vua Thanh sang viếng. Do đó Quang Trung không dễ dàng để mộ mình ở Dương Xuân (Huế) bị phát hiện khai quật nhanh như vậy.

Căn cứ thứ hai, khi ra Bắc đại phá quân Thanh và duyệt binh ở Nghệ An cũng như khi sắp qua đời, vua Quang Trung chỉ dụ cho Quang Toản và Trần Quang Diệu là người thân tín nhất, có quyền lực nhất đang cai quản Trung Đô rằng: "Bọn ngươi phải phò Thái tử sớm dời về Vinh Đô (tức Phượng Hoàng - Trung Đô) để khống chế thiên hạ, không như thế khi quân Gia Định đến, bọn ngươi không có chỗ chôn thây". Căn cứ thứ ba, sau khi Hoàng đế Quang Trung qua đời 3 tháng, lễ phát tang mới được thực hiện. Trong thời gian đó "nội bất xuất, ngoại bất nhập" đường bộ, đường biển đi ra phía Bắc đều cấm, đủ thời gian và điều kiện để xây mộ giả ở Huế và chuyển thi hài Hoàng đế Quang Trung ra Nghệ An. Những phân tích, lập luận nêu ra những cơ sở như thế, rõ ràng bản thân Quang Trung không muốn nằm xuống ở Phú Xuân và yêu cầu giữ tuyệt đối bí mật lăng mộ và thi hài của mình. Ông Nguyễn Hữu Bản cho biết, "năm 2011, Viện Khảo cổ giới thiệu cho UBND TP Vinh mời ĐH Quốc gia Hà Nội mang một máy dò địa vật lý từng tham gia công tác khai quật tại Hoàng thành Thăng Long vào khảo sát. Khi các chuyên gia mang máy lên sân dò tìm, máy đã phát hiện một khối công trình nằm dưới độ sâu khoảng 5-6m phía cửa hậu khu di tích đền thờ Quang Trung".

Đền thờ Hoàng đế Quang Trung trên núi Quyết - Phượng hoàng Trung Đô (Vinh, Nghệ An)

Được biết, ngày 11.7.2012, UBND tỉnh Nghệ An có văn bản gửi Thủ tướng Chính phủ về việc "Xin ý kiến chỉ đạo việc phục hồi di tích Phượng hoàng và tìm lăng mộ Hoàng đế Quang Trung". Văn bản gửi có đoạn nêu rõ: "UBND tỉnh Nghệ An kính đề nghị Thủ tướng Chính phủ cho phép tỉnh Nghệ An phối hợp với Thừa Thiên Huế tiến hành tập hợp các nhà khoa học, các nhà ngoại cảm, tâm linh, các thiết bị máy móc cần thiết, tiếp tục khảo sát thực địa; sau đó tổ chức một số cuộc hội thảo chuyên sâu để tạo sự thống nhất cao".

Cần tiếp tục tìm kiếm, xác minh

Từ đó đến nay, không rõ các nghiên cứu về việc thăm dò lăng mộ vua Quang Trung ngày đó như thế nào và có kế hoạch khai quật hay tiếp tục xác minh nữa không. Một số ý kiến cho rằng, tạm thời không nên khai quật vị trí nghi ngờ có lăng mộ vua Quang Trung, nếu Hoàng đế Quang Trung muốn yên nghỉ thì chớ nên làm ảnh hưởng đến giấc ngủ ngàn thu đó của ngài. Được biết, ngày 11.7.2012, UBND tỉnh Nghệ An có văn bản gửi Thủ tướng Chính phủ về việc "Xin ý kiến chỉ đạo việc phục hồi di tích Phượng hoàng và tìm lăng mộ Hoàng đế Quang Trung". Văn bản gửi có đoạn nêu rõ: "UBND tỉnh Nghệ An kính đề nghị Thủ tướng Chính phủ cho phép tỉnh Nghệ An phối hợp với Thừa Thiên Huế tiến hành tập hợp các nhà khoa học, các nhà ngoại cảm, tâm linh, các thiết bị máy móc cần thiết, tiếp tục khảo sát thực địa; sau đó tổ chức một số cuộc hội thảo chuyên sâu để tạo sự thống nhất cao".

Từ đó cho đến nay, việc tìm kiếm lăng mộ vua Quang Trung vẫn diễn ra âm thầm trên đất Nghệ An với những giả thuyết mới. Hiện một số nhà nghiên cứu lại đề nghị cơ quan chức năng có liên quan cần đứng ra tiếp tục tổ chức hội thảo, đối chiếu các văn bản sử liệu cùng với những tài liệu điền dã để xác minh vị trí, địa điểm lăng mộ vua Quang Trung nhằm có cách ứng xử khoa học, văn hóa. ■

Giải được tổ chức bài bản, chuyên nghiệp

● **THANH NGỌC (thực hiện)**

Giải Báo chí toàn quốc "Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa, Thể thao và Du lịch" lần thứ Hai đã quy tụ được nhiều cơ quan báo chí ở Trung ương và địa phương tham gia. Giải Báo chí này là sự động viên kịp thời, và sẽ trở thành động lực để các nhà báo cố gắng hơn nữa, làm nên những tác phẩm báo chí có tác động thúc đẩy sự phát triển cho văn hóa, vì văn hóa.

Nơi để chúng tôi có thể cống hiến những ý tưởng tâm huyết

Tháng 4.2023, nhà nghiên cứu "tay ngang" Trần Ngọc Đông (Thị trấn Hương Canh, Vĩnh Phúc) đưa ra những thông tin rất cụ thể về phiên đấu giá "Giấy cũ phồn hoa - Lịch sử văn hiến và bằng sắc trăm năm" của Công ty đấu giá "Thượng Hải Dương Minh phách mại hữu hạn". Rà lại lịch sử giao dịch được website của nhà đấu giá Trung Quốc đăng tải có cả thảy 102 đạo sắc có nguồn gốc từ Việt Nam đã, đang và sẽ đấu giá tại thời điểm đó.

Vấn đề "chảy máu" cổ vật, mất cắp cổ vật vẫn tồn tại và gần như chưa giải quyết triệt để. Sự việc bùng lên, dư luận trong nước đặc biệt quan tâm và Báo *An ninh Thủ đô* cũng không thể nằm ngoài. Tôi thực sự vui mừng khi Bộ VHTTDL đã có sáng kiến xây dựng Giải thưởng này. Đó là một sân chơi công bằng cho bất kỳ ai có niềm đam mê viết về văn hóa, du lịch, thể thao và gia đình. Đó cũng là nơi để chúng tôi có thể cống hiến những ý tưởng tâm huyết của mình để xây dựng, bảo tồn và phát huy giá trị nền văn hóa Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc. Đó còn là phần thưởng cho những nỗ lực cống hiến của anh chị em báo chí trong suốt những năm tháng qua. Và như hôm nay tôi đã đứng ở đây, vinh dự được nhận phần thưởng cao quý này. Một lần nữa cho tôi thay mặt nhóm tác giả đoạt giải Nhất, loại hình báo in xin được cảm ơn Bộ VHTTDL, cảm ơn Báo *Văn Hóa* và những đơn vị liên quan đã tổ chức nên giải thưởng ý nghĩa này. Chúng tôi cũng cảm ơn Ban Biên tập Báo *An ninh Thủ đô* đã tạo điều kiện cho chúng tôi thực hiện loạt bài này.

(Phóng viên ĐỖ THỊ VÂN QUẾ, Báo *An ninh Thủ đô*)

Tiếp tục là một mùa giải thành công

Là phóng viên theo dõi mảng văn hóa, tôi cùng nhiều đồng nghiệp đã rất phấn khởi khi Bộ VHTTDL tổ chức giải thưởng này. Với những người làm báo, đây là sự khích lệ, cổ vũ to lớn, góp phần thôi thúc chúng tôi tìm tòi, sáng tạo, dấn thân vào những vấn đề nóng bỏng của ngành. Loạt bài "Đi tìm lời giải cho bài toán xóa "vùng trắng" thiết chế văn hóa cơ sở" của tôi đã vinh dự được trao giải Ba. Thật tự hào khi năm nay cũng là năm thứ hai tôi nhận được giải thưởng báo chí này.

Ý tưởng của loạt bài này xuất phát trong một lần tôi đi công tác đến Điện Biên, chứng kiến việc xây dựng đời sống văn hóa, hình thành văn hóa cơ sở gặp muôn vàn khó khăn. Thế nhưng, trong cái khó lại "ló" sáng kiến, những "nhà văn hóa trưởng bản" ra đời, giải quyết tạm thời nơi sinh hoạt cộng đồng. Căn cơ hơn, các chi bộ, chi ủy đã đề đạt giải pháp lên các cấp để huy động nguồn lực xã hội, xây dựng các thiết chế văn hóa cơ sở kiểu mới, từ đó có thể tuyên truyền chủ trương chính sách của Đảng một cách hiệu quả, từng bước xây dựng đời sống văn hóa ở địa phương, thắt chặt tình đoàn kết giữa dân cư trong cộng đồng các dân tộc anh em.

(Phóng viên ĐỖ MINH THU, Báo *Điện tử VietnamPlus*)

Động lực để các nhà báo có thể tiếp tục sáng tác

Đây là lần thứ hai Đài Phát thanh và Truyền hình tỉnh Vĩnh Long tham gia Giải Báo chí toàn quốc Vì sự nghiệp phát triển VHTTDL và đã đạt giải Ba. Phim tài liệu *Sắc phong và sứ mệnh lịch sử* mà chúng tôi gửi đến Giải năm nay là câu chuyện thể hiện ý thức, tinh thần và trách nhiệm của thế hệ người Vĩnh Long nói riêng đối với di sản mà tiền nhân để lại. Đó còn là niềm tin rằng, văn hóa, truyền thống của ông cha luôn được gìn giữ và bảo tồn, cũng là cách để ngưỡng vọng, tri ân, nuôi dưỡng lòng tự hào nguồn cội và trách nhiệm với hiện tại và tương lai.

Giải Báo chí toàn quốc Vì sự nghiệp phát triển VHTTDL là cơ hội, đồng thời cũng là động lực để các phóng viên, nhà báo có thể tiếp tục sáng tác và sáng tạo nên nhiều tác phẩm có giá trị, góp phần nâng cao hiệu quả tuyên truyền, gìn giữ, phát huy truyền thống, bản sắc, giá trị văn hóa của dân tộc.

(Phóng viên ĐẶNG NGUYỆT MINH, Liên Chi hội Đài Phát thanh Truyền hình Vĩnh Long)

Tiếng nói phản ánh những sáng tạo hay, mô hình mới

Tôi rất vui mừng cùng nhóm tác giả Nhân Dân điện tử tiếng Tây Ban Nha, Ban Nhân Dân điện tử Báo *Nhân Dân* được ghi nhận giải Nhất cho loạt bài "Gặp gỡ với thế giới ngay ở Việt Nam". Trong xu thế hội nhập mạnh mẽ, trong đó văn hóa là công cụ hữu hiệu, là nội dung đặc sắc, là mục tiêu lớn của đất nước và nhân dân, thì chúng ta cần hội nhập ngay ở Việt Nam một cách tích cực, sáng tạo hơn nhiều nữa. Qua chia sẻ của một số nhà quản lý, cán bộ trung tâm, viện văn hóa nước ngoài tại Việt Nam cùng các văn nghệ sĩ Việt tích cực hợp tác với bạn bè quốc tế; qua nhiều hoạt động kiến tạo, kết nối giữa Việt Nam và nước ngoài diễn ra tại nước ta trên nhiều lĩnh vực văn học nghệ thuật, nhóm tác giả phản ánh những điều kiện, cơ hội khả quan cho việc hội nhập, đối ngoại văn hóa ngay từ Việt Nam. Đồng thời gợi mở về việc xây dựng, phát huy thêm chính sách cho vấn đề này, vốn còn những khoảng trống.

Mong giải thưởng sẽ được tổ chức đều đặn, chú trọng hơn đến nhiều thể loại báo chí khác nhau, thêm những cách hay quảng bá và lan toả các tác phẩm giành giải cao đến công chúng, đến đội ngũ những người công tác trong lĩnh vực văn hóa, thể thao, du lịch, văn học nghệ thuật.

(Phóng viên NGUYỄN QUANG HƯNG, Báo *Nhân Dân*)

Giải được tổ chức bài bản, chuyên nghiệp

Sau gần 20 năm gắn bó với ngành VHTTDL tôi rất vui mừng khi Giải báo chí toàn quốc "Vì sự nghiệp phát triển Văn hóa, Thể thao và Du lịch" được tổ chức nhằm ghi nhận và tôn vinh những đóng góp xuất sắc của tập thể, cá nhân đội ngũ những người làm báo đối với sự nghiệp phát triển văn hóa, thể thao và du lịch.

Mặc dù mới tổ chức lần thứ 2 nhưng tôi thấy Giải thưởng được tổ chức rất bài bản, chuyên nghiệp, uy tín. Bằng chứng là Giải thu hút được gần ngàn tác phẩm của các tác giả không chỉ là nhà báo ở các cơ quan báo chí uy tín từ Trung ương đến địa phương mà còn có rất nhiều tác giả là những văn nghệ sĩ tham gia. Quy mô, chất lượng, sức hút, uy tín và tính chuyên nghiệp không kém gì các giải báo chí quốc gia khác. Trong lần trao giải thứ 2 này tôi và nhóm tác giả rất vinh dự khi loạt tác phẩm 5 kỳ của chúng tôi "Di sản văn hóa và câu chuyện bảo tồn" được Hội đồng giám khảo đánh giá cao và trao giải Nhì. Với bất kỳ quốc gia nào trên thế giới thì di sản chính là tài sản vô cùng quý giá góp phần quan trọng định hình và tạo nên bản sắc văn hóa của quốc gia đó. Thế nhưng trước sự biến chuyển của thời gian và đặc biệt trong quá trình hội nhập không phải ai cũng hiểu được giá trị của di sản vì thế mà có những ứng xử chưa phù hợp, nhất là giới trẻ.

Xuất phát từ yêu cầu đó tôi và đồng nghiệp đã xây dựng loạt tác phẩm "Di sản văn hóa và câu chuyện bảo tồn" gồm 5 kỳ. Trong đó chúng tôi không chỉ khẳng định giá trị, vai trò, vị trí của di sản trong xây dựng, bảo vệ và phát triển đất nước mà chúng tôi còn khẳng định thực trạng đáng báo động của một số di sản đã mãi kêu cứu trong nhiều năm nay và đưa ra nhiều giải pháp quan trọng để bảo tồn và phát huy những di sản, tài sản quý của quốc gia.

(Phóng viên BÙI THỊ KIM THOA, Báo điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam)

Chung tay để du lịch nông nghiệp phát triển

● NAM PHONG

Những năm gần đây, du lịch nông nghiệp, du lịch sinh thái, hay du lịch xanh đang dần trở nên quen thuộc với người dân và du khách. Nhiều mô hình sản xuất nông nghiệp trở thành những sản phẩm du lịch hết sức độc đáo và tạo xu hướng trong những chuyến trải nghiệm… Tuy nhiên, do còn mới mẻ nên loại hình du lịch này cũng nảy sinh nhiều bất cập, hạn chế, cần sự chung tay của nhiều Bộ, ngành, địa phương.

Nhiều sản phẩm nông nghiệp trở thành mô hình du lịch độc đáo, hấp dẫn du khách

Nhằm giải quyết vấn đề này, mới đây, Trung tâm Khuyến nông Quốc gia phối hợp Sở NN&PTNT Khánh Hòa tổ chức tọa đàm "Giải pháp phát triển chăn nuôi gắn với du lịch sinh thái". Tọa đàm đã gợi ra nhiều vấn đề cần sớm được giải quyết để hỗ trở loại hình du lịch này phát triển, góp phần thu hút du khách, nâng cao thu nhập cho người nông dân…

Hỗ trợ những mô hình chăn nuôi hướng đến du lịch

Những năm gần đây, Trung tâm Khuyến nông Quốc gia đã và đang triển khai một số mô hình sản xuất nông nghiệp áp dụng khoa học công nghệ trong trồng trọt, chăn nuôi, nuôi trồng thuỷ sản; cùng với đó lồng ghép, phối hợp thực hiện các hoạt động gắn kết với du lịch. Từ đó đã góp phần gia tăng năng xuất, nâng cao giá trị sản phẩm nông nghiệp, bảo vệ môi trường sinh thái, góp phần phát triển nông nghiệp bền vững. Trong đó, một số mô hình chăn nuôi tiêu biểu gắn với du lịch sinh thái như: Dự án xây dựng mô hình chăn nuôi cừu sinh sản thích ứng với biến đổi khí hậu vùng Duyên hải Nam Trung bộ, thực hiện trong 3 năm từ 2024 - 2026 tại 2 tỉnh Ninh Thuận và Bình Thuận. Dự án sẽ tổ chức tuyên truyền, giới thiệu cho nông dân mô hình chăn nuôi cừu sinh sản thích ứng với biến đổi khí hậu gắn với du lịch sinh thái để bà con trao đổi, học tập kinh nghiệm, nâng cao chất lượng sản phẩm, kết hợp với phát triển du lịch để đạt hiệu quả kinh tế cao.

Hay dự án mô hình chăn nuôi dê sinh sản gắn với phát triển du lịch sinh thái triển khai tại 3 tỉnh Khánh Hòa, Ninh Bình và Phú Thọ. Tại tỉnh Khánh Hòa, qua 2 năm triển khai dự án tại 2 huyện Khánh Vĩnh và Cam Lâm đã thu hút 4 hộ tham gia, quy mô 210 con, chủ yếu giống dê lai Boer và dê Bách Thảo. Theo ông Nguyễn Văn Sơn, Trung tâm Khuyến nông Khánh Hòa, bước đầu cho thấy dự án phù hợp với chủ trương phát triển chăn nuôi của tỉnh và được người dân ủng hộ, nhiệt tình tham gia.

Giúp người dân phát triển kinh tế

Du lịch gắn với nông nghiệp, đặc biệt là chăn nuôi được hiểu là loại hình du lịch, sản phẩm du lịch phục vụ du khách được dựa chủ yếu trên nền tảng của hoạt động, không gian sản xuất chăn nuôi với quan điểm phát triển bền vững về môi trường sinh thái và văn hóa, đảm bảo hài hòa lợi ích của các bên tham gia. Khách du lịch được trải nghiệm, khám phá cuộc sống tại các vùng miền núi, nông thôn với khí hậu mát mẻ, trong lành, được trải nghiệp những mô hình chăn nuôi xanh, hiệu quả, cảm thấy hài lòng từ đó làm gia tăng các giá trị và thúc đẩy tiêu dùng các sản phẩm chăn nuôi thông qua các hoạt động du lịch.

Có thể kể đến các sản phẩm du lịch nông nghiệp điển hình như: Tham quan làng cổ Đường Lâm (Hà Nội); tham quan đồi chè, trang trại bò sữa ở nông trường Mộc Châu (Sơn La); thưởng ngoạn ruộng bậc thang mùa lúa chín ở Mù Cang Chải (Yên Bái), Sa Pa (Lào Cai); khu đồi trà hoa vàng, ba kích tím ở huyện Ba Chẽ (Quảng Ninh), làng rau Trà Quế (Quảng Nam); du lịch trải nghiệm vườn rau thủy canh, đồi chè, hoa công nghệ cao ở Đà Lạt (Lâm Đồng); tham quan các vườn nho, trang trại cừu, dê ở Ninh Thuận…

Tại tọa đàm, ông Lê Minh Lịnh, Phó Giám đốc Trung tâm Khuyến nông Quốc gia cho biết, thời gian tới Trung tâm Khuyến nông Quốc gia sẽ xây dựng thêm một số mô hình chăn nuôi thỏ, đà điểu hay mô hình chăn nuôi bò sữa, trâu… gắn với du lịch sinh thái giúp du khách có những trải nghiệm vui vẻ như vắt bò sữa, cưỡi trâu, cưỡi bò, cưỡi đà điểu… qua đó giúp cho địa phương và người dân phát triển kinh tế.

Theo Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam, nhiều sản phẩm từ ngành Nông nghiệp như thực phẩm, đồ uống, hàng thủ công mỹ nghệ, hoa quả, bánh kẹo… của các vùng, miền đã được sử dụng trong hệ thống các nhà hàng, khách sạn của ngành Du lịch. Việc khai thác nghệ thuật ẩm thực mang tính chất vùng, miền để phục vụ khách du lịch cũng là một trong những yếu tố thúc đẩy hoạt động du lịch nông nghiệp phát triển. Các mô hình du lịch nông nghiệp với sự tham gia trực tiếp của người dân bản địa đã tạo nên sự phong phú, hấp dẫn của các sản phẩm du lịch đồng thời đem lại thu nhập cao hơn cho bà con nông dân, trở thành một phương thức giảm nghèo, hướng tới phát triển bền vững, hiệu quả tại những cộng đồng còn khó khăn và các miền quê trong cả nước…

Việc phát triển loại hình du lịch nông nghiệp còn giúp đa dạng hóa các sản phẩm dịch vụ du lịch, gia tăng luồng du khách đến các vùng nông thôn cũng như kéo dài mùa vụ du lịch trong những thời gian thấp điểm của ngành. Tham gia hình thức du lịch này, du khách được trải nghiệm hoạt động sản xuất nông nghiệp, thưởng thức vẻ đẹp cảnh quan nhân văn do hoạt động sản xuất nông nghiệp tạo ra. Tuy nhiên, do còn khá mới mẻ nên loại hình du lịch này cũng nảy sinh nhiều bất cập, hạn chế, chẳng hạn như việc chuyển đổi, sử dụng đất nông - lâm nghiệp vào mục đích dịch vụ, hay thói quen, kinh nghiệm làm du lịch của người dân chưa có, hạ tầng đường sá khó khăn, nguồn nhân lực còn nhiều hạn chế…

Vì vậy, về lâu dài cần có các chính sách hỗ trợ cụ thể về tài chính, đất đai, nguồn lực để phát triển nông nghiệp gắn với du lịch sinh thái, du lịch nông nghiệp hay du lịch xanh. Ngoài ra, nhiều hộ sản xuất cần thay đổi thói quen, đầu tư cơ sở hạ tầng của các mô hình sản xuất gắn kết với du lịch sinh thái, tiếp cận và ứng dụng các tiến bộ khoa học kỹ thuật, đầu tư vào cảnh quan, máy móc thiết bị chế biến sản phẩm, điều này không chỉ giúp khắc phục những khó khăn hiện tại mà còn mở ra tiềm năng phát triển to lớn cho mô hình du lịch nông nghiệp trong tương lai. ■

Sóc Trăng đầu tư các điểm chùa phục vụ du lịch

Sở VHTTDL tỉnh Sóc Trăng vừa có tờ trình về việc xin chủ trương xây dựng Đề án đầu tư một số điểm chùa trên địa bàn tỉnh để phục vụ phát triển du lịch ở những ngôi chùa tiêu biểu có sức hút lớn đối với du khách thập phương, các điểm chùa vừa là di tích lịch sử văn hóa, vừa là điểm du lịch đang được đầu tư khai thác các dịch vụ du lịch...

Theo Sở VHTTDL tỉnh Sóc Trăng, những điểm chùa được chọn là chùa Serey Techo Mahatup (chùa Dơi), chùa Bô Tum Wong Sa Som Rông ở TP Sóc Trăng, chùa Sro Lôn (chùa Chén Kiểu) ở huyện Mỹ Xuyên và chùa Prés Buône Prés Pheák (chùa Bốn Mặt) ở huyện Châu Thành. Đây là những ngôi chùa tiêu biểu có sức hút lớn đối với du khách thập phương, các điểm chùa vừa là di tích lịch sử văn hóa, vừa là điểm du lịch đang được đầu tư khai thác các dịch vụ du lịch... với tổng kinh phí thực hiện Đề án là 29 tỉ đồng, bao gồm giai đoạn 2024-2025 là 1,1 tỉ đồng; giai đoạn 2026-2030 là 27,9 tỉ đồng. Các hạng mục đầu tư sẽ gồm hệ thống nhà vệ sinh đốt rác, thành lập đội an ninh - trật tự của chùa, đào tạo hướng dẫn viên thuyết minh cho các đoàn du lịch…

PHƯƠNG NGHI

Bảo tồn câu hát Soọng Cô

● MINH HÀ

Những năm qua tỉnh Vĩnh Phúc đã nỗ lực triển khai nhiều hoạt động và đạt được nhiều kết quả tích cực trong việc thực hiện Dự án 6 "Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch".

Một buổi tập luyện của CLB Soọng Cô, xã Đạo Trù, huyện Tam Đảo

Nhận thức được tầm quan trọng của việc bảo tồn, phát huy bản sắc văn hóa các dân tộc thiểu số trên địa bàn, những năm qua, song song với các chương trình giảm nghèo, tỉnh Vĩnh Phúc đã triển khai nhiều chương trình, hoạt động trên lĩnh vực văn hóa, tạo ra bước phát triển mới trong công tác chăm lo đời sống tinh thần cho đồng bào dân tộc.

Trong nhiều giá trị văn hóa truyền thống của đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc, thì làn điệu dân ca Soọng Cô của dân tộc Sán Dìu được nhiều người biết đến hơn cả. Theo ngôn ngữ Sán Dìu, "Soọng" có nghĩa là hát, "Cô" có nghĩa là ca. Loại hình âm nhạc này có lịch sử ra đời và phát triển gắn bó mật thiết với đời sống sinh hoạt văn hóa, phong tục, tập quán của cộng đồng. Dân ca Soọng Cô đã được công nhận là di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. Loại hình nghệ thuật đặc sắc này vẫn được cộng đồng dân tộc Sán Dìu trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc nỗ lực bảo tồn và phát huy.

Ông Lê Đại Năm, Chủ nhiệm Câu lạc bộ (CLB) Soọng Cô xã Đạo Trù, huyện Tam Đảo chia sẻ, để lan tỏa giá trị đẹp đẽ của văn hóa truyền thống, CLB Soọng Cô do ông Năm làm Chủ nhiệm thường xuyên tổ chức những lớp học miễn phí cho trẻ em địa phương yêu thích loại hình nghệ thuật này. Các lớp học chỉ được tổ chức vào khoảng thời gian 3 tháng hè, để không làm ảnh hưởng tới quá trình học tập của các cháu. Trong nỗ lực để mang loại hình nghệ thuật truyền thống này ngày một đến gần hơn với công chúng, ông Năm còn tự tay viết và biên soạn nhiều bài hát, rồi lồng nhạc để Soọng Cô phù hợp hơn với thị hiếu khán giả hiện nay. Không những vậy, ông Năm đã dịch nhiều câu hát sang tiếng Kinh làm cho bài hát có sự hòa quyện giữa tiếng Sán Dìu và tiếng Kinh. Ông Năm còn xây dựng nhiều kênh tiếp cận trên các nền tảng số để lan tỏa những giá trị tốt đẹp của dân ca Soọng Cô tới cộng đồng.

Cùng với làn điệu Soọng Cô mượt mà của người Sán Dìu, lễ hội "Lồng Tồng" (xuống đồng) của người Cao Lan trên địa bàn tỉnh Vĩnh Phúc cũng từng bước được khôi phục và phát triển. Chủ nhân đích thực của lễ hội là những người nông dân chỉ mong ước mưa thuận gió hòa, mùa màng bội thu, gia súc gia cầm đầy đàn, con cháu khỏe mạnh. Lễ hội là lúc mở đầu một chu kỳ sản xuất nên phản ánh ước mong sinh sôi nảy nở, đồng thời là dịp dân bản cùng nhau góp vui chia sẻ kinh nghiệm, hỗ trợ cùng phát triển. Đây là một lễ hội đặc sắc của người Cao Lan, nó không chỉ mang đậm yếu tố tâm linh, mà còn là một yếu tố làm đoàn kết gắn bó cộng đồng.

Để bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống của đồng bào dân tộc Sán Dìu, huyện Tam Đảo nói riêng và trên địa bàn tỉnh nói chung, UBND tỉnh Vĩnh Phúc đã xây dựng Đề án "Bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống của đồng bào dân tộc Sán Dìu tỉnh Vĩnh Phúc giai đoạn 2022-2025, định hướng đến năm 2030". Trên cơ sở đề án của tỉnh, huyện Tam Đảo tập trung ưu tiên khai thác, phát huy các giá trị của di sản văn hóa vật thể, phi vật thể của đồng bào dân tộc Sán Dìu trong đời sống kinh tế - xã hội gắn với phát triển du lịch, dịch vụ. Chú trọng công tác bảo tồn và phát huy giá trị của dân ca Soọng Cô, đẩy mạnh công tác phục dựng lại một số mẫu nhà truyền thống và khôi phục, phát huy tiếng nói, chữ viết, trang phục, ẩm thực, trò chơi dân gian của đồng bào dân tộc Sán Dìu.

Xác định con người là một trong những yếu tố cốt lõi để bảo tồn, phát huy những giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số, huyện Tam Đảo luôn tạo điều kiện tổ chức các lớp đào tạo, bồi dưỡng kiến thức phát triển du lịch, kỹ năng giao tiếp cho đội ngũ lao động phục vụ du lịch cộng đồng tại các Tổ hợp làng văn hóa kiểu mẫu của đồng bào dân tộc Sán Dìu ở xã Đạo Trù. Trong giai đoạn 2 (2026-2030), huyện Tam Đảo tiếp tục phát triển, mở rộng Làng văn hóa kiểu mẫu dân tộc Sán Dìu tại thôn Tân Phú, xã Đạo Trù theo nhu cầu thực tiễn.

Nghệ nhân Lê Đại Năm truyền dạy chữ Sán Dìu cho các cháu nhỏ

Với mục tiêu tạo ra không gian để bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống của đồng bào các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch, Vĩnh Phúc phấn đấu đến hết năm 2030 sẽ có tối thiểu 60 làng được xây dựng đạt các tiêu chí của Làng văn hóa kiểu mẫu do cấp có thẩm quyền ban hành. Trong đó, đến hết năm 2025, hoàn thành 30 làng và đến năm 2027 hoàn thành 60 làng với các đặc trưng cơ bản về cấu trúc không gian, kiến trúc cảnh quan được bảo tồn và chỉnh trang kết hợp hài hòa giữa truyền thống và hiện đại. ■

Đưa văn hóa đọc đến với đồng bào dân tộc thiểu số

Năm 2024, Thư viện tỉnh Yên Bái được giao nhiệm vụ tổ chức "Hỗ trợ xây dựng tủ sách cộng đồng cho các xã vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi" trên địa bàn. Thông qua đó góp phần hỗ trợ tài nguyên thông tin thư viện cơ sở, xây dựng môi trường văn hóa đọc chất lượng, hiệu quả; hình thành thói quen, nhu cầu đọc phát triển, rèn luyện kỹ năng đọc và phát triển phong trào đọc sách trong cộng đồng các dân tộc thiểu số và miền núi của tỉnh Yên Bái.

Đây cũng là hoạt động nhằm triển khai có hiệu quả Dự án 6 về "Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch" thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021-2025. Thực hiện chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác tăng cường khả năng tiếp cận thông tin tri thức cho đồng bào vùng sâu, vùng xa, vùng dân tộc thiểu số và miền núi trên địa bàn Yên Bái.

Trao tặng tủ sách cộng đồng cho thị trấn Trạm Tấu, huyện Trạm Tấu. Ảnh: HẢI YẾN

Đến nay, Thư viện tỉnh Yên Bái đã xây dựng và bàn giao tủ sách cộng đồng cho 30 xã vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi thuộc 5 huyện: Lục Yên, Văn Chấn, Trạm Tấu, Mù Cang Chải và thị xã Nghĩa Lộ. Các tủ sách được đặt tại hội trường, trung tâm sinh hoạt cộng đồng, văn phòng một cửa của UBND các xã thuận tiện cho nhân dân đến tiếp cận tham khảo, tìm đọc, đáp ứng được nhu cầu nghiên cứu, học tập và giải trí. Nội dung sách phong phú các thể loại như văn học, khoa học thường thức, pháp luật, lịch sử, kỹ thuật nông nghiệp…

Việc xây dựng và bàn giao tủ sách cộng đồng tại các xã vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi là tín hiệu tốt cho bước khởi đầu của việc phát triển văn hóa đọc trong cộng đồng tỉnh Yên Bái nói chung và các xã vùng sâu xa của tỉnh Yên Bái nói riêng. Đồng thời, thu hẹp khoảng cách về văn hóa, kinh tế, xã hội giữa miền núi và đồng bằng, tạo điều kiện hội nhập cho đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi, góp phần xây dựng và nâng cao chất lượng đời sống văn hóa tinh thần, lao động sản xuất của người dân vùng đồng bào dân tộc thiểu số.

LAN HƯƠNG

Dấu ấn vàng son trên những báu vật Champa

● NGÂN ANH; ảnh: THANH TÙNG

Một sưu tập đặc sắc trong trưng bày chuyên đề "Báu vật Champa - Dấu ấn thời gian" vừa ra mắt công chúng tại Bảo tàng Lịch sử quốc gia. Những dấu ấn vàng son lộng lẫy trong số hơn 60 hiện vật tiêu biểu bằng chất liệu vàng, bạc thuộc giai đoạn lịch sử thế kỷ XVII - XVIII đã mang đến sự bất ngờ, choáng ngợp với người xem. Hầu hết các hiện vật lần đầu tiên được đưa ra trưng bày.

Các đại biểu tham quan triển lãm

Thứ trưởng Hoàng Đạo Cương và các đại biểu cắt băng khai mạc triển lãm

Kỷ niệm 79 năm cách mạng Tháng Tám và Quốc khánh 2.9 (1945-2024), Bảo tàng Lịch sử quốc gia phối hợp với Hội Di sản văn hóa Việt Nam và Nhà sưu tập Đào Danh Đức tổ chức trưng bày chuyên đề "Báu vật Champa - Dấu ấn thời gian". Thứ trưởng Hoàng Đạo Cương dự và cắt băng khai mạc trưng bày.

Hé mở những quyến rũ bí ẩn của văn hóa Champa

Champa - quốc gia cổ đại từng tồn tại từ năm 192 đến năm 1832 ở khu vực miền Trung Việt Nam ngày nay. Văn hóa Champa chịu ảnh hưởng của văn hóa Ấn Độ và Java, với những sáng tạo riêng biệt, đã tạo nên những phong cách nghệ thuật đặc sắc, đỉnh cao như Mỹ Sơn, Đồng Dương, Tháp Mẫm... Nhiều di tích đền tháp và các công trình kiến trúc, điêu khắc còn tồn tại đến ngày nay cho thấy Ấn Độ giáo và Phật giáo là hai tôn giáo chính của vương quốc Champa xưa.

TS Nguyễn Văn Đoàn, Giám đốc Bảo tàng Lịch sử quốc gia cho biết, vương quốc Champa phát triển hưng thịnh nhất vào các thế kỷ thứ IX - X, XI - XII. Sau thế kỷ XV, do những thăng trầm lịch sử, trung tâm của vương quốc Champa dịch chuyển dần về phía Nam. Theo đó, lịch sử, văn hóa, nghệ thuật Champa cũng có nhiều biến đổi, mang những sắc thái mới. Giai đoạn từ năm 1692, khi chúa Nguyễn đặt Trấn Thuận Thành trên vùng đất Champa, đến năm 1832, khi Champa chính thức sáp nhập vào Đại Nam dưới triều vua Minh Mạng, những vấn đề về lịch sử, văn hóa, nghệ thuật Champa còn ít được quan tâm, nghiên cứu.

Khi tìm hiểu về lịch sử, văn hóa Champa, ngoài các công trình kiến trúc đền tháp ở khu vực miền Trung với các phong cách nghệ thuật và khung niên đại tương ứng, ngay từ cuối thế kỷ 19, các học giả người Pháp đã biết đến những vật dụng, đồ thờ phụng quý giá của vua và hoàng tộc Champa thuộc giai đoạn lịch sử từ cuối thế kỷ 17 đến nửa đầu thế kỷ 19. Năm 1905, hai nhà khảo cứu nổi tiếng người Pháp là H. Parmentier và E. Durand đã công bố kết quả nghiên cứu, giới thiệu khá chi tiết về những "kho báu" của các vua Chăm trên tạp chí của Viện Viễn Đông Bác cổ Pháp. "Qua các tài liệu đó, chúng ta có được những hình ảnh chân thực đầu tiên để nhận diện và đánh giá những hiện vật thuộc loại hình này đang nằm trong các bộ sưu tập của các bảo tàng, các sưu tập tư nhân trong và ngoài nước", theo ông Nguyễn Văn Đoàn.

Bảo tàng Lịch sử quốc gia đã cùng các đơn vị phối hợp nghiên cứu và lựa chọn hơn 60 hiện vật tiêu biểu bằng chất liệu vàng, bạc thuộc giai đoạn lịch sử này (thế kỷ XVII - XVIII) để giới thiệu tới công chúng, trong đó hầu hết các hiện vật lần đầu tiên được đưa ra trưng bày. Ông Đoàn cho biết, trưng bày "Báu vật Champa - Dấu ấn thời gian" nhằm giới thiệu tới công chúng một số loại hình hiện vật đặc sắc chất liệu vàng, bạc của văn hóa Champa có niên đại thế kỷ XVII - XVIII, một giai đoạn lịch sử, văn hóa Champa dường như còn ít được biết tới.

Không gian trưng bày triển lãm

Những cổ vật tại triển lãm

Lộng lẫy vàng son

Những hiện vật tinh xảo, đặc sắc và vô cùng quý hiếm không chỉ hé mở nhiều bất ngờ về nền văn hóa cổ đại Champa mà còn khiến cho công chúng bước chân vào không gian trưng bày bày tỏ sự trầm trồ, choáng ngợp. Giới chuyên gia di sản nhận định, đây là một trong những sưu tập hiếm hoi, đặc biệt giá trị được ra mắt công chúng từ trước đến nay.

Trưng bày gồm 2 phần*: Tượng và linh vật tôn giáo; Đồ trang sức và vật dụng mang biểu tượng tôn giáo và quyền uy hoàng tộc.* Ở hai chủ đề này, lần đầu tiên, những hiện vật tiêu biểu như tượng thần Shiva, tượng nam thần, nữ thần, tượng thần Ganesha, tượng Phật, tượng Bồ tát Avalokitesvara, Linga - Yoni, kosalinga, đầu thần Shiva, tượng bò thần Nandin… bằng chất liệu vàng, bạc gắn đá quý đã ra mắt công chúng. Như những quốc gia cổ khác trong khu vực, Champa tiếp nhận và chịu ảnh hưởng cả hai tôn giáo lớn là Ấn Độ giáo và Phật giáo. Vì vậy, phổ biến nhất trong di sản Champa là các tượng thần, Phật và linh thú, linh vật của hai tôn giáo này.

Thần Shiva là một trong những vị thần quan trọng của Ấn Độ giáo. Trong giáo phái Shaiva - một truyền thống chính của Ấn Độ giáo, Shiva được coi là vị thần tối cao. Trong một số dòng Ấn Độ giáo khác, Shiva cùng với Brahma và Vishnu hợp thành bộ tam thần. Thần Shiva còn được gọi bằng rất nhiều tên và danh hiệu khác. Tại trưng bày, công chúng có cơ hội chiêm ngưỡng những hiện vật đặc sắc là Tượng thần Shiva (Vàng, thế kỷ XVII - XVIII), Tượng thần Shiva tay cầm đinh ba (Vàng và đá quý, thế kỷ XVII - XVII)… cùng nhiều hiện vật giá trị khác.

Chiếm số lượng nhiều nhất trong các kho báu Champa là những hiện vật thuộc loại hình đồ trang sức và vật dụng mang biểu tượng quyền uy hoàng tộc và tôn giáo. Tại trưng bày, người xem được chiêm ngưỡng những hiện vật quý hiếm ở loại hình này, gồm những khuyên tai, nhẫn, dây chuyền, trâm cài tóc, lược, vòng tay, bao tay, thắt lưng, hộp đựng đồ trang sức, các đồ đội dạng mũ, vương miện, bịt tóc...

Những hiện vật được trang trí những biểu tượng mang tính tôn giáo và tín ngưỡng truyền thống của nghệ thuật Champa, đặc biệt là các vị thần Hindu giáo như thần Brahma, thần Visnu, thần Shiva, thần Ganesha, bò thần Nandin, chim thần Garuda, rắn thần Naga… Đây là những vật dâng cúng cho thần linh hoặc được sử dụng trong hoàng tộc Champa. Những hiện vật này đều được thể hiện rất tinh mỹ với trình độ chế tác kim hoàn kỹ thuật cao, có giá trị lịch sử, văn hóa và nghệ thuật đặc biệt.

Theo ông Nguyễn Văn Đoàn, thông qua trưng bày, Bảo tàng Lịch sử quốc gia mong muốn công chúng trong và ngoài nước có cơ hội thưởng lãm các cổ vật có giá trị lịch sử, văn hóa, nghệ thuật đặc sắc và hiểu biết sâu sắc hơn về một giai đoạn lịch sử văn hóa của Champa dường như lâu nay còn ít được biết tới. Từ đó, trân trọng và nâng cao ý thức bảo tồn, phát huy những giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc.

Trưng bày cũng góp phần tiếp tục thực hiện đẩy mạnh vai trò của Bảo tàng Lịch sử quốc gia cũng như các bảo tàng công lập trong việc phối hợp, hỗ trợ để các bảo tàng, sưu tập tư nhân có điều kiện phát huy giá trị di sản tới rộng rãi công chúng.

"Báu vật Champa - Dấu ấn thời gian" diễn ra đến tháng 10.2024. ■

Gìn giữ sắc phong như bảo vật

● NHƯ ĐỒNG

Ở Quảng Ngãi hiện có nhiều sắc phong của các triều đại phong kiến được các thế hệ người dân gìn giữ. Sắc phong là một loại hình văn bản hành chính đặc biệt, do vua ban tặng cho các vị nhân thần, thiên thần hoặc các nhân vật có công lao to lớn với đất nước.

Hiện có nhiều sắc phong của các triều đại phong kiến được các thế hệ người dân gìn giữ qua hàng trăm năm. Sắc phong được lưu giữ tại nhiều nhà thờ tiền hiền, lăng vạn, đền thờ, chùa... trên địa bàn tỉnh. Điều đáng lo ngại là nhiều sắc phong đang có dấu hiệu bị hư hỏng do công tác bảo quản chưa khoa học. Việc bảo quản sắc phong được thực hiện mỗi nơi một kiểu.

Trong nhà thờ tiền hiền Trần Văn Đạt, ở thôn Phước Xã, xã Đức Hòa (Mộ Đức) hiện lưu giữ sắc phong đề ngày 25 tháng 7 năm Khải Định thứ 9 (1924) phong cho ông Trần Văn Đạt (người có công khai hoang lập ấp nên làng Vạn Phước vào thế kỷ XV) là "Dực Bảo Trung Hưng Linh Phù tôn thần". Sắc phong này được con cháu dòng họ Trần tiền hiền Sáu xã Vạn Phước bọc lại bằng giấy dó, bảo quản trong hộp gỗ. Hộp đựng sắc phong này được đặt trang nghiêm trên bàn thờ và thờ phụng, nhang khói quanh năm. Tròn trăm năm, với bao thăng trầm, sắc phong này vẫn giữ được màu chữ. Tuy nhiên, màu đỏ của ấn triện đã phai và tại một số vị trí như góc bên trái, dọc theo các viền của sắc phong, đã có dấu hiệu bị mục, rách.

Còn ở thôn Tú Sơn, xã Đức Lân (Mộ Đức), sắc phong vua Khải Định ban cho bậc tiền hiền của làng là ông Nguyễn Mậu Phó (người có công chinh phục, khai phá vùng hoang địa Tú Sơn thành ruộng đồng màu mỡ, phì nhiêu vào thế kỷ XVII) được giao cho dòng họ Nguyễn Mậu lưu giữ. Coi sắc phong như báu vật nên mỗi nhiệm kỳ năm năm, dòng họ tổ chức bầu ra một thủ sắc (người giữ sắc phong) đảm nhận nhiệm vụ cất giữ, thờ phụng sắc phong tại nhà riêng. Rồi hằng năm, đến ngày 2 tháng 2 âm lịch, dòng họ tổ chức nghi lễ rước sắc từ nhà của vị thủ sắc này sang nhà thờ Nguyễn Mậu, để thực hiện nghi lễ cúng bái. Sau khi cúng xong, sắc phong tiếp tục được đưa về nhà của người thủ sắc bảo quản.

Để bảo quản sắc phong này, dòng họ Nguyễn Mậu đã ép nhựa sắc phong, rồi cho vào hộp gỗ, đặt lên bàn thờ. Với cách làm này, dù người dân đã thành công trong việc ngăn sắc phong không bị mục nát, nấm mốc; song hệ lụy của cách bảo quản này là, theo thời gian, khi miếng ép nhựa cũ dần và ố vàng, sẽ ảnh hưởng đến thẩm mỹ, màu sắc của sắc phong. Cùng với đó, khi để lâu ngày, hơi nước sẽ tích tụ bên trong, đẩy nhanh quá trình mục nát và khi bóc tách lớp nhựa ra, sắc phong có nguy cơ bị hư hỏng rất cao. Tại đền thờ Trấn Quốc công Bùi Tá Hán ở phường Quảng Phú (TP Quảng Ngãi), 23 sắc phong từ thời vua Cảnh Thịnh đến thời các vua triều Nguyễn cũng đang được dòng họ Bùi Quảng Phú lưu giữ trong đền thờ. Ông Bùi Phụ Anh, cháu đời thứ 14 của Trấn Quốc công Bùi Tá Hán chia sẻ, sắc phong là tài sản quý nên dù trải qua chiến tranh, con cháu dòng họ Bùi Quảng Phú vẫn luân phiên nhau giữ lấy sắc phong. Kể cả khi bom rơi, đạn lạc, các thế hệ trước vẫn quyết giữ, bảo vệ sắc phong đến cùng. Trong số 23 sắc phong có đến 9 sắc phong vua ban cho Trấn Quốc công Bùi Tá Hán. Trong đó, sắc phong lâu đời nhất từ thời vua Cảnh Thịnh, cách đây hơn 200 năm.

Sắc phong từ thời vua Khải Định được dòng họ Nguyễn Mậu, ở xã Đức Lân, huyện Mộ Đức ép nhựa để bảo quản

Sắc phong được gìn giữ tại đền thờ Trấn Quốc công Bùi Tá Hán, ở phường Quảng Phú, TP Quảng Ngãi

"Các thế hệ trong dòng họ đã cùng gìn giữ, bảo quản sắc phong bằng phương pháp thủ công, đó là xếp sắc phong trong rương gỗ, sau đó thay bằng rương nhôm để chống mốc, ẩm, mối mọt. Rương nhôm này được làm với kích thước rất lớn, đủ để trải thẳng thớm 23 sắc phong vào đấy, chứ không cuộn tròn. Vì nếu cuộn tròn, sắc phong sẽ dễ gấp, gãy, rách. Sau cả trăm năm lưu giữ, bảo quản sắc phong bằng phương pháp thủ công, thì cách đây khoảng 20 năm, họ tộc đã ép nhựa toàn bộ 23 sắc phong này", ông Anh cho biết thêm. TS Nguyễn Đăng Vũ, nguyên Giám đốc Sở VHTTDL tỉnh Quảng Ngãi cho biết, nội dung các sắc phong chứa đựng các thông tin về phẩm hàm, thần hiệu, mỹ hiệu... của từng vị được ban tặng sắc phong và phê chuẩn cho dân chúng các địa phương được thờ phụng. Qua nhiều đợt khảo sát trong vài năm trở lại đây, trên địa bàn tỉnh còn lưu giữ hơn 100 sắc phong. Song, có một số sắc phong đã bị rách. Sắc phong từ triều đại phong kiến còn giữ được đến ngày nay phần lớn đều được lưu giữ tại các di tích đã được xếp hạng cấp tỉnh, cấp quốc gia. Trong khi đó, hầu hết những người đang có trách nhiệm giữ sắc phong đều chưa được hướng dẫn chi tiết, chuyên sâu về cách bảo quản. Đây cũng là một trong những nguyên nhân khiến nhiều sắc phong đang dần hư hỏng, mục nát, không còn rõ chữ.

"Trước thực tế đó, ngành văn hóa cần sớm tập huấn, hướng dẫn các cá nhân, tổ chức có liên quan cách thức bảo quản sắc phong một cách khoa học nhằm hạn chế hư hỏng theo thời gian. Cùng với đó, cần thống kê cụ thể các sắc phong đã hư hỏng; các sắc phong đang có dấu hiệu bị hư, nấm mốc để sớm có giải pháp bảo tồn, phục chế. Mặt khác, ngành văn hóa cần tính đến việc thống kê, nghiên cứu, dịch toàn bộ nội dung các sắc phong và tiến hành sao chụp, số hóa các sắc phong này. Việc số hóa là cần thiết và cấp bách để bảo tồn, bảo lưu các giá trị của sắc phong cho con cháu mai sau", ông Vũ nhấn mạnh. Trong sách chuyên khảo "Di sản Hán Nôm ở Quảng Ngãi - Các loại hình và giá trị đặc trưng", do TS Nguyễn Đăng Vũ chủ biên (Nhà xuất bản Khoa học xã hội Hà Nội xuất bản, năm 2020) ghi rõ, các sắc phong được tìm thấy tại Quảng Ngãi được làm bằng loại giấy long đằng, sắc vàng, dẻo dai, do các nghệ nhân làng Lại Nghè (phủ Hoài Đức, nay thuộc Hà Nội) làm nên. Các sắc phong có chiều dài trung bình từ 1,2 - 1,3m, bề rộng trung bình khoảng 0,5m. Trên các sắc phong thường trang trí các hoa văn hình tứ linh, hoặc long vân, hoặc chữ "vạn", chữ "thọ".

Có các sắc phong được phủ lớp nhũ vàng như một số sắc phong thời Minh Mệnh, hoặc nhũ bạc như các sắc phong thời Tự Đức được tìm thấy tại chùa Hoa Sơn, xã Nghĩa Phú (TP Quảng Ngãi) và đền thờ Trấn Quốc công Bùi Tá Hán, ở phường Quảng Phú (TP Quảng Ngãi).■

Điện ảnh mở cánh cửa quảng bá du lịch

● **PHAN HIẾU**

Chương trình *Du lịch, Điện ảnh và Thể thao - Tự hào bản sắc Việt* được tổ chức đúng dịp Lễ Quốc khánh 2.9 năm nay tại tỉnh Bình Định. Sự kiện được kỳ vọng sẽ thu hút các nhà làm phim đến với miền đất võ để kiếm tìm cảm hứng, sáng tạo nên những tác phẩm "bom tấn" và đủ sức mở rộng cánh cửa du lịch trong thời gian tới...

Chương trình "Du lịch, Điện ảnh và Thể thao - Tự hào bản sắc Việt" đẩy mạnh tuyên truyền hình ảnh đất nước, văn hóa, con người Việt Nam với bạn bè quốc tế

Xây dựng điểm đến hấp dẫn

Du lịch, Điện ảnh và Thể thao - Tự hào bản sắc Việt lần đầu tiên tổ chức vào năm 2023 tại Nha Trang (Khánh Hòa) đã mang lại hiệu ứng tích cực. Năm 2024, chương trình được Bộ VHTTDL phối hợp với UBND tỉnh Bình Định tổ chức, tiếp tục hướng tới mục tiêu quảng bá danh lam thắng cảnh, điểm đến du lịch của địa phương, nơi có tiềm năng trở thành phim trường và tổ chức các sự kiện thể thao lớn. Đồng thời, đẩy mạnh tuyên truyền hình ảnh đất nước, văn hóa, con người Việt Nam với bạn bè quốc tế thông qua các lĩnh vực du lịch, điện ảnh, thể thao; kết nối di sản văn hóa vùng Nam Trung Bộ thành một hệ thống để bảo tồn, phát huy và khai thác phục vụ phát triển du lịch...

Bên cạnh đó, tạo dựng môi trường, nhịp cầu nối cho các nhà làm phim, doanh nghiệp, nhà quản lý cùng gặp gỡ, trao đổi và đề xuất những giải pháp kết hợp hiệu quả hơn nữa giữa du lịch, điện ảnh và thể thao; quảng bá hình ảnh các điểm đến của Việt Nam tới đông đảo du khách trong nước và quốc tế...

Theo Viện trưởng Viện Phim Việt Nam Lê Thị Hà, tại sự kiện *Du lịch, Điện ảnh và Thể thao - Tự hào bản sắc Việt* năm nay sẽ có nhiều sự kiện hoạt động hấp dẫn, có thể kể đến: Triển lãm ảnh Du lịch Việt Nam; Chiếu phim "Xúc tiến, quảng bá du lịch qua điện ảnh"; Tham quan du lịch trải nghiệm; Trình diễn võ thuật; Hội thảo *Du lịch, Điện ảnh và Thể thao: Kiến tạo tương lai - đường dài chung bước;* Đại nhạc hội *Đôi cánh diệu kỳ*...

Thu hút nhiều đoàn làm phim quốc tế

Nhận định "thành công của tác phẩm điện ảnh trong nước đã đóng góp hữu hiệu cho phát triển du lịch", Thứ trưởng Bộ VHTTDL Tạ Quang Đông bày tỏ: "Những bối cảnh quay trong *Chuyện của Pao* (2006), *Tôi thấy hoa vàng trên cỏ xanh* (2015)… đã trở thành điểm đến được du khách yêu thích. Nếu chúng ta biết vận dụng nghệ thuật để quảng bá du lịch sẽ thu hút du khách cả trong nước và quốc tế đến trải nghiệm, khám phá đất nước, văn hóa và con người Việt Nam".

Thứ trưởng thông tin, Chương trình *Du lịch, Điện ảnh và Thể thao - Tự hào bản sắc Việt* năm nay tổ chức ở Bình Định sẽ có nhiều điều mới mẻ hơn so với lần tổ chức ở Khánh Hòa, bởi đây là lần đầu tiên có số lượng diễn viên, nhà sản xuất, nhà nghiên cứu, lý luận tham gia đông nhất, kể cả so sánh với LHP Việt Nam và LHP quốc tế Hà Nội. Đến nay đã có 5 đoàn đăng ký xem xét, có thể lấy những điểm đẹp của Bình Định để làm bối cảnh quay. Cùng với đó, những gương mặt sáng giá nhất trong làng điện ảnh Việt Nam đã xác nhận tham gia chương trình như diễn viên Trương Ngọc Ánh, Nguyễn Đỗ Nhật Hoàng, Vũ Việt Hoa, Oanh Kiều, Quỳnh Hoa, Ceri Thu Hà, NSND Trần Lực…

> *"Một điểm mới trong Chương trình Du lịch, Điện ảnh và Thể thao - Tự hào bản sắc Việt năm nay là sẽ có lãnh đạo Bộ Văn hóa và Nghệ thuật Campuchia, lãnh đạo Bộ Thông tin, Văn hóa - Du lịch Lào tham dự và có bài chia sẻ về cách làm điện ảnh để phát triển du lịch. Ngoài ra, đây là lần đầu tiên chúng ta chứng kiến đông đảo các diễn viên, nhà sản xuất, đạo diễn, quay phim, võ sư, vận động viên quốc tế và một số đại biểu từ Mỹ, Pháp, Lào, Campuchia, Hàn Quốc, Ấn Độ... cùng hội tụ."*
>
> **(Thứ trưởng TẠ QUANG ĐÔNG)**

Đặc biệt, nhiều diễn viên, nhà làm phim đến từ các quốc gia trên thế giới như diễn viên Lee Jong-hyuk, Jeong Hee-tae (Hàn Quốc); đạo diễn, nhà văn nổi tiếng người Pháp Alexandre Jardin; nữ diễn viên người Nhật Nakatani Akari… đã nhận lời tham gia chương trình.

Thứ trưởng Tạ Quang Đông cũng cho hay, điện ảnh Việt Nam thời gian qua có nhiều bộ phim tạo ấn tượng đẹp, có sức thu hút. Nhiều phim trường lớn đã hình thành sau đó, góp phần quan trọng thúc đẩy công nghiệp văn hóa trong điện ảnh, du lịch. Tuy nhiên, bên cạnh hiệu ứng tích cực, những thước phim đẹp về các vùng miền phần lớn mới chỉ dừng lại ở bối cảnh đơn thuần, làm nền cho nội dung phim mà chưa thực sự phục vụ cho mục đích quảng bá du lịch. Tiềm năng của nhiều vùng đất chưa được "đánh thức" và khai thác một cách hiệu quả, việc quảng bá các điểm đến thông qua tác phẩm điện ảnh vẫn dừng lại ở một vài ví dụ nhỏ lẻ…

Nói về sự kiện nổi bật của Chương trình *Du lịch, Điện ảnh và Thể thao - Tự hào bản sắc Việt*, ông Lâm Hải Giang, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Bình Định chia sẻ: "Điểm nhấn năm nay sẽ là Hội thảo *Du lịch, điện ảnh và thể thao: Kiến tạo tương lai - đường dài chung bước*. Tại đây, các đạo diễn, nhà làm phim sẽ bàn thảo với nhau để tìm cách đưa hình ảnh quê hương, con người, văn hóa Bình Định lên phim trong nước và quốc tế. Đây là điều rất quan trọng và Bình Định sẽ cố gắng để lại ấn tượng thật đẹp trong mắt các đạo diễn, nhà làm phim, diễn viên, những người có tầm ảnh hưởng đến công chúng trong nước và thế giới", ông Lâm Hải Giang cho biết. ■

Vẻ đẹp của làng chài cổ ở bán đảo Phương Mai chắc chắn sẽ thu hút các đoàn làm phim đến dựng bối cảnh quay

Đây là dịp quảng bá võ cổ truyền Bình Định đến với các đoàn làm phim quốc tế cũng như khách du lịch

KHI SHOWBIZ VIỆT CHƠI GAMESHOW:

Khuấy động thị trường giải trí

● **NAM ANH**

Cách đây không lâu, MC Thành Trung viết trên Facebook cá nhân: "Dự là showbiz Việt năm nay tất cả các nghệ sĩ nam đều tham gia gameshow". Câu nói tưởng như đùa nhưng đã thành sự thật, bởi chỉ trong một thời gian ngắn, tính riêng 2 show *Anh trai say hi* và *Anh trai vượt ngàn chông gai*, số lượng nghệ sĩ tham dự đã lên tới hơn 60 người, chưa kể một số chương trình khác…

Bên cạnh những nghệ sĩ tham gia để khẳng định vị trí, người xem cũng bất ngờ vì một số tên tuổi "lão làng" sau thời gian dài rời xa ánh đèn sân khấu đã trở lại đầy rực rỡ. Ngoài yếu tố hấp dẫn về dàn nghệ sĩ khách mời, tính sáng tạo trong các chương trình được đẩy lên cao cũng là lý do khiến những gameshow này ghi điểm trong lòng khán giả.

***Anh trai say hi* và *Anh trai vượt ngàn chông gai* là hai gameshow nhận được sự quan tâm của khán giả** **Ảnh: NSX**

Người xem thích thú…

Có thể nói, *Anh trai say hi* và *Anh trai vượt ngàn chông gai* có một số điểm tương đồng về format. Thế nhưng, cả hai vẫn thu hút lượng fan nhất định khi hướng đến nhóm khán giả riêng và những tiêu chí khác biệt trong xây dựng nội dung. "Chào sân" cách nhau không lâu nên nội dung của hai chương trình cũng được khán giả chú ý và có sự đối sánh.

Anh trai vượt ngàn chông gai có 33 nghệ sĩ tham gia tranh tài, không chỉ gồm các ca sĩ, diễn viên, rapper, mà gameshow này còn gây chú ý khi mời cả những nhân vật ở ngành nghề khác như cầu thủ bóng đá, võ sư, đạo diễn, biên đạo... Điểm đặc biệt khiến *Anh trai vượt ngàn chông gai* thu hút khán giả còn bởi chương trình giúp cho hàng loạt "anh tài" như NSND Tự Long, Tuấn Hưng, Bằng Kiều, danh thủ Hồng Sơn, Tiến Luật… được "hồi xuân" thông qua các màn hát, vũ đạo vốn tưởng chỉ dành cho nghệ sĩ trẻ. Những gương mặt vắng bóng nhiều năm như Đinh Tiến Đạt, Đăng Khôi… cũng có màn tái xuất ấn tượng. Có ý kiến nhận xét rằng, *Anh trai vượt ngàn chông gai* đã giúp họ trở về với "tuổi thơ" khi được gặp lại những "vàng son một thuở".

Trong khi đó, *Anh trai say hi* quy tụ 30 nghệ sĩ nam, chủ yếu ở lĩnh vực âm nhạc, phim ảnh, sân khấu. Điểm khác biệt với các "anh tài" là các "anh trai" ở show này có độ tuổi khá trẻ và đang hoạt động nghệ thuật năng nổ. *Anh trai say hi* cũng chú trọng hướng vào tệp khán giả trẻ khi lựa chọn khai thác các ca khúc với chất hiện đại. Một dàn "anh trai" như Hieuthuhai, Quang Hùng MasterD, Negav… khiến thị trường âm nhạc trở nên sôi động hơn thông qua những ca khúc hit được phát hành từ chương trình.

Sau thời gian dài thị trường gameshow có phần trầm lắng, các chương trình thực tế khác đã bão hòa, hai cuộc so tài của các "anh tài" và "anh trai" đã thực sự mang đến sự mới mẻ, hấp dẫn cho khán giả. Đây cũng là minh chứng cho quan điểm: Nếu được đầu tư kỹ lưỡng, cùng tư duy làm nghệ thuật nghiêm túc thì chẳng cần đến chiêu trò, chương trình cũng tự khắc nổi.

Thành công nhờ thoát lối mòn

Nhiều năm trước, khi hiệu ứng từ mạng xã hội chưa thực sự mạnh mẽ như hiện nay, quảng bá cho các gameshow gặp khá nhiều khó khăn. Việc phải dùng đến sóng giờ vàng của một số đài để phát chương trình là một

Các gameshow về âm nhạc gần đây được đầu tư nhiều hơn về chất lượng chuyên môn **Ảnh: VIE CHANNEL**

trong những ví dụ cho thấy nhà sản xuất luôn gặp khó trong khâu truyền thông.

Cũng vì không tận dụng được sức mạnh của mạng xã hội, nên khi đó các chương trình phải "cài cắm" thêm drama vào để khán giả có cái mà bàn luận. *Vietnam Idol, Nhân tố bí ẩn, Giọng hát Việt*… đều ít nhiều bị khán giả phản ứng. Rồi đến khi khán giả "dịch chuyển" lên mạng xã hội nhiều hơn, một số đơn vị sản xuất vẫn tiếp tục chọn lối mòn, khai thác drama để đánh bóng tên tuổi. *Chị đẹp đạp gió rẽ sóng* là một trong số những chương trình bị khán giả tố cố ý "câu kéo" drama khi cho thấy một số ẩn ý về chuyện "bằng mặt nhưng không bằng lòng" giữa các "chị đẹp", dẫn đến việc người hâm mộ "khẩu chiến" tưng bừng trên các nền tảng mạng xã hội.

Thế nhưng, nhà sản xuất phải hiểu rằng, có nhiều yếu tố khiến khán giả trông đợi ở một chương trình giải trí, nhất là gameshow về nghệ thuật. Trong đó, vũ đạo, giọng hát, quá trình tập luyện, rồi cả câu chuyện nhân vật vượt lên chính mình ra sao để hoàn thành các thử thách được đưa ra… mới là những điều khán giả mong đợi. Hay với những tâm sự "gan ruột" của nghệ sĩ trong chương trình, khán giả có cơ hội hiểu thêm về cá tính của họ sau lớp màn nhung, về những câu chuyện truyền cảm hứng, chứ không chỉ có những thị phi mà bấy lâu nay công chúng vẫn nghĩ về showbiz Việt.

Cá biệt, một số chương trình còn dùng lối "evil edit" - thuật ngữ ám chỉ những hình thức chỉnh sửa, biên tập nội dung một cách ác ý, cắt ghép, đổi trắng thay đen. Nhờ cách làm này, chỉ một chi tiết rất nhỏ cũng có thể khiến chương trình "gây bão" truyền thông. Tuy nhiên, dù xét trên khía cạnh nào, drama chỉ nên dừng ở mức độ tăng tính cạnh tranh công bằng giữa các thí sinh chứ không nên lạm dụng để rồi khiến chương trình gây tranh cãi, mất đi tính chuyên môn. Nghệ sĩ thì trở thành "con cờ" truyền thông, còn khán giả thì mất niềm tin vào nghệ sĩ.

Bên cạnh việc biết cách gạt đi drama, điều làm nên thành công của những gameshow gần đây là biết lồng ghép yếu tố hài hước. Thực tế, xu hướng thưởng thức chương trình truyền hình của khán giả nhiều năm trở lại đây không còn là "căng não" mà muốn được cười thoải mái nhiều hơn, đúng chất của việc xem để giải trí.

Sau những phần thi căng thẳng, cả *Anh trai say hi* và *Anh trai vượt ngàn chông gai* đều biết đưa vào những thử thách "bên lề" giúp bộc lộ những góc cạnh ít ai biết của nghệ sĩ tham gia. Giống như một bộ phim truyền hình, một tập của gameshow cũng có đủ các sắc thái lo lắng, cao trào, hài hước… mới có sức hút. Tùy từng chủ đề của các tập mà bộ phận sản xuất sẽ tính toán để yếu tố nào được đẩy lên nhiều hơn. Nếu không đủ những cung bậc cảm xúc nêu trên, sẽ chẳng mấy ai đủ kiên nhẫn ngồi hàng tiếng đồng hồ trước màn ảnh nhỏ để xem một chương trình mà họ chẳng thể cảm nhận được điều gì. ■

Lần đầu Việt Nam - Ấn Độ hợp tác sản xuất phim

Lần đầu tiên Việt Nam và Ấn Độ cùng hợp tác trong dự án *Love in Vietnam (Tình yêu Việt Nam)*. Thông tin này được Tổng lãnh sự Ấn Độ tại TP.HCM công bố tại khai mạc Lễ hội *Xin chào Việt Nam 2024*.

Ông Madan Mohan Sethi, Tổng lãnh sự Ấn Độ tại TP.HCM cho biết: Tình yêu Việt Nam khắc họa mối tình giữa nam diễn viên Ấn Độ và nữ diễn viên Việt Nam, câu chuyện văn hóa, ẩm thực, nghệ thuật và con người Việt Nam cũng sẽ được đưa vào phim. Tác phẩm sẽ được quay ở nhiều địa phương như Đà Lạt, Đà Nẵng, Quảng Nam…

Lễ hội *Xin chào Việt Nam 2024* (Namaste Vietnam Festival) hiện đang diễn ra và kéo dài đến hết ngày 31.8, tại TP.HCM, TP Nha Trang (tỉnh Khánh Hòa) và TP Đà Lạt (tỉnh Lâm Đồng). Hoạt động do Tổng lãnh dự quán Ấn Độ tại TP.HCM, Liên hiệp các tổ chức hữu nghị TP.HCM, Hội Hữu nghị Việt Nam - Ấn Độ TP.HCM phối hợp tổ chức. Trong khuôn khổ Lễ hội, nhiều hoạt động sôi nổi thuộc các lĩnh vực kinh doanh, du lịch, đường sắt, giáo dục và điện ảnh được tổ chức…

Chủ tịch Hội Hữu nghị Việt Nam - Ấn Độ TP.HCM Huỳnh Thành Lập khẳng định, Lễ hội *Xin chào Việt Nam 2024* là một trong những sự kiện tăng cường sự hiểu biết về văn hóa và con người giữa hai quốc gia. "Sự hợp tác trong lĩnh vực điện ảnh với dự án *Love in Vietnam (Tình yêu Việt Nam)*, có sự phối hợp của đạo diễn, nhà sản xuất và diễn viên hai nước, cùng nhiều cảnh quay sẽ được ghi hình tại Việt Nam. Bộ phim góp phần quảng bá hình ảnh du lịch Việt Nam đến công chúng Ấn Độ và quốc tế", ông Huỳnh Thành Lập nói.

ANH HUY

Những nhà giáo nặng lòng "gieo chữ" Pali

● PHƯƠNG NGHI

Việc nhà chùa tổ chức các lớp giảng dạy và bồi dưỡng chữ Khmer cho các vị tăng sinh, đồng bào, phật tử trong phum sóc đã góp phần quan trọng trong việc bảo tồn, giữ gìn và phát huy tiếng nói, chữ viết dân tộc…

Đến thăm chùa Prếk On Đơk (ấp Cần Đước, xã Thạnh Phú, huyện Mỹ Xuyên), chúng tôi chứng kiến hình ảnh người thầy đáng kính đang đứng trên bục giảng, tay cầm phấn viết lên những dòng chữ Pali. Đó là thầy Lâm Lên (78 tuổi) ở ấp Prếk Chvêng (xã Thạnh Phú, huyện Mỹ Xuyên). Dù đã ở tuổi xưa nay hiếm, nhưng hằng ngày thầy vẫn chạy xe một mình đến các điểm chùa "gieo chữ Pali" cho các vị tăng sinh. Năm nay, ngoài dạy lớp 1, lớp 2 và lớp 3 tại chùa Prếk On Đơk, thầy còn được thỉnh giảng dạy chữ Khmer và tiếng Pali tại các điểm chùa Pôthi Satharam (phường 7, TP Sóc Trăng), Sala Pôthi (phường 2, TX Vĩnh Châu)…

Thầy Lâm Lên kể: "Sau khi về hưu theo chế độ (2004) cho đến nay, tôi được các trường, ngành, chùa Khmer mời đi giảng dạy, như Trường Bổ túc văn hóa Pali trung cấp Nam Bộ, Trường Đại học Trà Vinh, Trường Cao đẳng Hậu Giang… Nhiều lúc tôi cũng nghĩ đến việc từ chối không nhận đi dạy xa nữa, nhưng nghĩ đến học trò thân yêu, nhớ tiết học vui với những nụ cười rạng rỡ, tôi lại có thêm động lực tiếp tục công việc. Niềm động viên lớn nhất của tôi là thấy học trò của mình thi tốt nghiệp Pali Roong đạt kết quả cao và tiếp tục theo học tại Trường Bổ túc văn hóa Pali trung cấp Nam Bộ".

Nhà sư Thạch Sây Nhật đang theo học lớp giáo lý Đệ tam niên tại chùa Sala Pôthi (phường 2, TX Vĩnh Châu). Mặc dù mới tu học được hơn 2 năm, nhưng sư đã bắt nhịp được với hình thức truyền dạy của thầy Lâm Lên. Từ đó, trong sư đã hình thành lòng yêu quý văn hóa truyền thống và quyết tâm học hành để theo đuổi ước mơ. Sư Thạch Sây Nhật bày tỏ: "Việc học giúp sư hiểu rõ về ngôn ngữ và lĩnh vực tôn giáo của mình. Mặt khác, sư phải cố gắng học để sự hiểu biết của mình được nâng lên hơn nữa. Thầy Lâm Lên luôn động viên các sư cố gắng, gặp bài nào khó, thầy chỉ dẫn kỹ đến khi học trò hiểu mới dạy tiếp".

Tại chùa Sro Lôn (hay còn gọi là chùa Chén Kiểu, xã Đại Tâm, huyện Mỹ Xuyên), chúng tôi gặp thầy Huỳnh Thanh Tèo khi đang đứng trên bục giảng và trình chiếu bài lên màn hình để giải thích từ ngữ, dịch nghĩa từ tiếng Pali sang tiếng Khmer cho các vị tăng sinh.

Những lớp học chữ Pali đã góp phần quan trọng trong việc bảo tồn, giữ gìn và phát huy chữ viết dân tộc Khmer

Trò chuyện với tôi, thầy Thanh Tèo chia sẻ: "Hằng ngày tôi đến đây ôn lại bài cho các vị tăng sinh chuẩn bị tham gia kỳ thi tốt nghiệp Pali Rong, do Hội Đoàn kết sư sãi yêu nước tỉnh Sóc Trăng tổ chức. Năm nay, ngoài dạy tiếng Pali lớp 3 tại chùa Sro Lôn, tôi còn được sư trụ trì của các chùa Tum Núp (xã An Ninh, huyện Châu Thành), chùa Tứk Sap (xã Lai Hòa, thị xã Vĩnh Châu), Prếk Tà Kuôl (xã Thạnh Quới, huyện Mỹ Xuyên)... mời đi giảng dạy. Niềm vui và tự hào lớn nhất của tôi là thấy các học trò thi đỗ tốt nghiệp Pali Rong và được tuyển chọn vào học Trường Bổ túc văn hóa Pali trung cấp Nam Bộ tại tỉnh Sóc Trăng".

Thầy Huỳnh Thanh Tèo ôn lại bài cho các vị tăng sinh chuẩn bị tham gia kỳ thi tốt nghiệp Pali Rong ở chùa Sro Lôn, xã Đại Tâm, huyện Mỹ Xuyên, tỉnh Sóc Trăng

Là tăng sinh lớp cuối chuẩn bị tham gia kỳ thi tốt nghiệp Pali Rong của chùa Sro Lôn, em Thạch Khây cho biết: "Tiếng Pali rất khó, đôi lúc em học mà cũng không thể nào nhớ hết, nhưng được thầy Tèo tận tình chỉ dạy, dịch ngữ pháp từ tiếng Pali sang tiếng Khmer, em đã hiểu biết thêm nhiều hơn về ngôn ngữ của dân tộc mình. Các tiết học của thầy rất vui và chúng em nhớ bài rất mau vì thầy hay cho học trò tự suy nghĩ xong phát biểu, chúng em thấy rất thoải mái khi được thầy chỉ bảo".

Theo Đại đức Kim Hoàng Hưng, Trụ trì chùa Sro Lôn, thầy Huỳnh Thanh Tèo là một trong những nhà giáo giỏi và yêu nghề. Thầy đã gắn bó với chùa nhiều năm qua, nhờ vậy, các vị tăng sinh của chùa đều đã thi đỗ tốt nghiệp Pali Rong và được tuyển chọn vào Trường Bổ túc Văn hóa Pali Trung cấp Nam Bộ.

Tương tự, Hòa thượng Tăng Nô, Chủ tịch Hội Đoàn kết sư sãi yêu nước tỉnh Sóc Trăng cho biết: "Xét về người có trình độ hiểu biết tiếng Pali và chữ Khmer, thầy Lâm Lên, thầy Huỳnh Thanh Tèo là những người dày dạn kinh nghiệm. Khi chùa nào cần giáo viên hay Hội mời đến dạy, các thầy đều nhiệt tình nhận lời mà không quản ngại đường xa. Tấm lòng của các thầy dành cho tăng sinh thật đáng biểu dương và tôn kính".

Với tinh thần cống hiến hết mình cho văn hóa truyền thống dân tộc, các thầy giáo dạy chữ Pali dù không có lương, nhưng ai cũng nhiệt tình không quản ngại khó khăn, gian khổ. Họ đã góp phần không nhỏ để ngôn ngữ dân tộc Khmer luôn đồng hành cùng với xu thế hội nhập và phát triển của đất nước trong thời kỳ đổi mới. ■

TP Đà Nẵng: Quá tải học sinh năm học mới

Năm học mới cận kề, nhiều nơi tại TP Đà Nẵng vẫn gặp phải tình trạng quá tải học sinh. Báo cáo của Sở GD&ĐT TP Đà Nẵng năm học 2023-2024 chỉ ra, dù mức độ đầu tư cơ sở vật chất trường học năm qua đã được quan tâm, song vẫn chưa đáp ứng được nhu cầu dạy và học. Một số đơn vị, trường học còn phải dùng phòng chức năng làm phòng học, quy mô số lớp/trường, số học sinh/lớp ở một số trường vượt quá quy định. Năm học vừa qua, tỷ lệ học sinh khối lớp 5 được học 2 buổi/ngày tại quận Liên Chiểu chỉ đạt 56,2%; quận Cẩm Lệ chỉ đạt 89,9%. Trong khi đó, theo lộ trình thực hiện Chương trình giáo dục phổ thông 2018, đến năm học 2024-2025, 100% học sinh tiểu học phải được học 2 buổi/ngày để bảo đảm thực hiện chương trình đối với cấp tiểu học.

Bà Trương Thị Thanh Thủy, Hiệu trưởng Trường Tiểu học Võ Thị Sáu (quận Liên Chiểu) cho biết, năm nay, nhà trường mở rộng, xây dựng thêm 7 phòng học, 1 phòng tin học, tuy nhiên vẫn không đủ và phải tận dụng thêm các phòng chức năng. Trường Tiểu học Hồng Quang (quận Liên Chiểu) dù không phải là điểm nóng về quá tải học sinh so với các trường học khác trong khu vực, nhưng nhà trường vẫn phải tái sử dụng lại hội trường để làm phòng học…

Ông Nguyễn Nhường, Phó Chủ tịch UBND quận Liên Chiểu thừa nhận, giải pháp tăng sĩ số lớp, cơi nới phòng chức năng… chỉ là giải pháp tạm thời. Bắt buộc phải xây thêm trường học mới có thể giải quyết tình trạng này. Khó khăn ở chỗ, những địa điểm thuận lợi về quỹ đất để xây trường thì xa khu dân cư, bất tiện cho phụ huynh và học sinh, còn địa điểm gần thì lại vướng mắc về giải phóng mặt bằng. Năm học này và năm học tới, Phòng GD&ĐT quận Liên Chiểu đề nghị UBND quận, UBND TP ưu tiên triển khai thực hiện xây dựng mới các trường học, đồng thời đẩy nhanh tiến độ xây dựng các trường đã được phê duyệt với kỳ vọng vấn đề quá tải học sinh sẽ được giải quyết.

Việc tận dụng các phòng chức năng, bộ môn, thậm chí ngăn cả sảnh chơi để làm phòng học đi ngược lại với mục tiêu giáo dục toàn diện của Chương trình giáo dục phổ thông 2018; ngoài ra học sinh không có điều kiện để phát triển các môn năng khiếu. Tại kỳ họp HĐND TP Đà Nẵng gần đây, Ban Văn hóa - Xã hội HĐND đã đề nghị TP tiếp tục rà soát, ưu tiên nguồn lực thực hiện đề án "Xây dựng, nâng cấp mở rộng trường học giai đoạn 2021-2025". Xây dựng mạng lưới trường học đến năm 2025-2026, với quy mô là 452 trường, bảo đảm cho gần 340.000 học sinh theo học. Trong đó, cơ sở giáo dục mầm non là 238 trường, tiểu học 109 trường, THCS 64 trường, THPT 38 trường và 3 trung tâm giáo dục thường xuyên.

MINH CHÂU

Gia đình và hệ giá trị gia đình ở ĐBSCL đang chịu nhiều tác động

BÌNH THỦY; ảnh: HỒNG HẠNH

Tại Hội thảo khoa học cấp Bộ "Giữ gìn, phát triển hệ giá trị gia đình Việt Nam ở ĐBSCL trong bối cảnh hiện nay" do Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh tổ chức tại TP Cần Thơ mới đây, các chuyên gia nhấn mạnh vai trò của gia đình và hệ giá trị gia đình trong đời sống hiện đại, đồng thời nhận định rằng: Hệ giá trị gia đình cũng đang chịu nhiều tác động, dẫn đến sự biến đổi sâu sắc.

Phần thi trình diễn thời trang tại Ngày hội gia đình tiêu biểu các tỉnh, thành phố Tây Nam Bộ lần thứ V năm 2024

Sự kiện cũng là dịp tổng kết việc thực hiện chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về xây dựng, phát triển gia đình Việt Nam nói chung, đồng thời góp phần cung cấp luận cứ cho việc hoàn thiện thể chế về giữ gìn, phát triển hệ giá trị gia đình Việt Nam trong tình hình mới.

Theo GS.TS Lê Văn Lợi, Phó Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, trong thời đại ngày nay, việc xây dựng gia đình nói chung, việc giữ gìn và phát triển hệ giá trị gia đình Việt Nam nói riêng ở vùng ĐBSCL đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng. Nhiều gia đình đã tiếp cận được những dịch vụ xã hội cơ bản, chất lượng cuộc sống ngày càng nâng cao. Kinh tế hộ gia đình đã đóng vai trò quan trọng, nhiều hộ đã nỗ lực vươn lên làm giàu chính đáng. Bảo vệ, chăm sóc, giáo dục trẻ em và chăm sóc người cao tuổi được coi trọng và có nhiều tiến bộ.

Cùng với đó, bình đẳng giới, quyền trẻ em, vai trò của phụ nữ trong gia đình và xã hội ngày càng được đề cao. Chăm lo, vun đắp, xây dựng, giữ gìn hạnh phúc gia đình luôn quan tâm thực hiện và hướng tới… Những thành tựu của công tác xây dựng gia đình đã góp phần tích cực vào quá trình phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng, phát triển văn hóa và con người Việt Nam.

Bên cạnh những thành tựu nói trên, các đại biểu cũng chỉ ra, quá trình công nghiệp hóa, đô thị hóa, hội nhập quốc tế, biến đổi khí hậu và sự phát triển của công nghệ số, xã hội số... cũng đặt ra nhiều thách thức đối với việc xây dựng gia đình và giữ gìn, phát triển hệ giá trị gia đình Việt Nam ở ĐBSCL.

Tình trạng xuống cấp của hệ giá trị gia đình không chỉ ảnh hưởng đến sự phát triển con người, mà còn là một trong những nguyên nhân cơ bản đưa đến các hiện tượng như ly hôn, ly thân, chung sống không kết hôn, quan hệ tình dục và nạo phá thai trước hôn nhân, bất bình đẳng giới... Từ đó ảnh hưởng tiêu cực đến sự phát triển của gia đình và xã hội.

"Những vấn đề đặt ra trong giữ gìn và phát huy hệ giá trị gia đình Việt Nam ở ĐBSCL đòi hỏi cần phải tiếp tục có những giải pháp để xây dựng gia đình phát triển bền vững, cũng như giữ gìn và phát triển hệ giá trị gia đình Việt Nam ở ĐBSCL", GS Lê Văn Lợi nhận định.

Còn theo ông Trần Văn Huyến, Phó Bí thư Thường trực Tỉnh ủy Hậu Giang, gia đình và hệ giá trị gia đình là một trong những nội dung cốt lõi và thiết thực nhất đối với mỗi chúng ta. Đây cũng là vấn đề luôn được Chủ tịch Hồ Chí Minh và Đảng, Nhà nước đặc biệt quan tâm, chú trọng. Điều này được thể hiện rõ qua hệ thống các quan điểm, chủ trương của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước, nhất là trong thời kỳ đổi mới, hội nhập và phát triển.

"Trong bối cảnh hiện nay, gia đình và hệ giá trị gia đình đã và đang chịu nhiều tác động, dẫn đến sự biến đổi hết sức nhanh chóng và sâu sắc. Thực tế đó đã và đang đặt ra những vấn đề lớn cần được nghiên cứu, luận giải một cách thấu đáo, thuyết phục nhằm nhận diện, phát huy và lan tỏa những giá trị đích thực của gia đình; vừa củng cố những giá trị truyền thống, phát triển những giá trị mới, vừa kịp thời ngăn chặn sự suy thoái, mai một của hệ giá trị gia đình", ông Trần Văn Huyến bày tỏ.

Đề xuất các giải pháp gìn giữ, phát triển hệ giá trị gia đình, các đại biểu đồng nhất ý kiến cần thúc đẩy hoạt động gắn kết gia đình như: Tổ chức các lễ hội, hoạt động thể dục thể thao gia đình; các buổi biểu diễn nghệ thuật văn hóa truyền thống nhằm khơi gợi sự quan tâm và thúc đẩy gắn kết gia đình. Đối với giáo dục cần tăng cường lồng ghép hệ giá trị gia đình, lòng hiếu thảo, tôn trọng người lớn tuổi, giá trị đạo đức, tính cộng đồng và tinh thần đoàn kết vào chương trình học.

Từ góc độ phát triển kinh tế, phát triển văn hóa, khoa học công nghệ, phát triển xã hội, quá trình giao lưu và tiếp biến văn hóa... các ý kiến thảo luận đã tập trung đề xuất nhiều giải pháp, chính sách cụ thể, nhằm giữ gìn và phát triển hệ giá trị gia đình Việt Nam ở ĐBSCL trong bối cảnh mới.

Bên cạnh các giải pháp theo từng lĩnh vực, các giải pháp được đề xuất cũng tập trung vào việc hoàn thiện hệ thống thể chế, thiết chế và cơ chế nhằm nâng cao năng lực của các cơ quan, ban ngành, địa phương và nâng cao hiệu quả công tác phối hợp giữa các chủ thể trong giữ gìn và phát triển hệ giá trị gia đình ở ĐBSCL trong thời gian tới. ■

Đẩy mạnh triển khai Bộ tiêu chí Xây dựng gia đình hạnh phúc

Đại hội Đại biểu Đảng bộ TP.HCM lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020-2025 đã thông qua Nghị Quyết Đại hội Đảng bộ về triển khai thực hiện Đề án "Nghiên cứu xây dựng tiêu chí đánh giá gia đình hạnh phúc ở TP.HCM hiện nay". Đây là lần đầu tiên trong Nghị quyết đưa ra triển khai thực hiện đề án về việc nghiên cứu, xây dựng gia đình hạnh phúc bằng các tiêu chí cụ thể, đảm bảo sự hài hòa giữa điều kiện vật chất và tinh thần, giữa các mối quan hệ trong gia đình - cộng đồng và xã hội.

Ban Thường vụ Thành ủy và Thường trực UBND TP đã ban hành nhiều văn bản định hướng, chỉ đạo và tổ chức thực hiện các hoạt động để triển khai Bộ tiêu chí xây dựng gia đình hạnh phúc của Đề án trên địa bàn TP và tại địa bàn thí điểm. Theo đó, công tác tuyên truyền, truyền thông của Bộ tiêu chí được lồng ghép triển khai trong các hoạt động hưởng ứng Ngày Quốc tế hạnh phúc (20.3), Ngày Gia đình Việt Nam (28.6), Tháng hành động quốc gia về phòng, chống bạo lực gia đình, Tháng hành động vì Trẻ em, Tháng hành động vì Người cao tuổi, Chiến dịch truyền thông về chăm sóc sức khỏe, mất cân bằng giới tính khi sinh năm 2023… với quy mô phù hợp với tình hình thực tế của từng địa phương.

Bên cạnh đó, đẩy mạnh tuyên truyền bằng nhiều hình thức để truyền tải thông điệp của việc xây dựng gia đình hạnh phúc đến từng hộ gia đình, người dân, hoặc thông qua các hội thi, hội diễn, liên hoan thông tin tuyên truyền

TP.HCM tuyên dương các gia đình văn hóa - hạnh phúc tiêu biểu năm 2024

(về gia đình…). Ngoài ra, đã thiết kế các tác phẩm, ấn phẩm về nội dung Bộ tiêu chí bằng thủ công hoặc ứng dụng công nghệ…

Sở VHTT TP.HCM, cơ quan thường trực Ban chỉ đạo công tác gia đình TP cho biết, sau quá trình triển khai thực hiện, các nội dung của Bộ tiêu chí xây dựng gia đình hạnh phúc của Đề án cũng cần được xem xét, điều chỉnh, thay thế hoặc bổ sung để phù hợp hơn với thực tiễn cuộc sống và sự hài lòng của người dân về xây dựng gia đình hạnh phúc, bền vững.

Do vậy, trong năm 2024 và những năm tiếp theo, để các nội dung Bộ tiêu chí được triển khai, áp dụng hiệu quả hơn, Sở VHTT TP.HCM đã xây dựng nhiều hoạt động trọng tâm: Tăng cường tuyên truyền, truyền thông bằng nhiều hình thức đa dạng, phong phú, hiệu quả, trong đó chú trọng việc ứng dụng khoa học công nghệ trong tuyên truyền và trên mọi phương tiện thông tin đại chúng. Xây dựng các giải pháp để đánh giá sự hài lòng của người dân về các nội dung Bộ tiêu chí dựa trên thang đo và khung đánh giá hạnh phúc, đảm bảo hài hòa giữa các tiêu chuẩn văn hóa của phong trào TDĐKXDĐSVH, các tiêu chuẩn của cuộc vận động "Xây dựng gia đình 5 không - 3 sạch"…

T.TRANG

TIN THỂ THAO

AFF Cup sẽ khởi tranh từ ngày 8.12

Hội đồng LĐBĐ Đông Nam Á (AFF) đã chính thức thông qua đề xuất của Ban thi đấu AFF về việc điều chỉnh thời gian tổ chức giải bóng đá vô địch Đông Nam Á - Mitsubishi Electric Cup 2024.

Theo đó, các trận đấu vòng bảng sẽ khởi tranh từ ngày 8.12 thay vì từ ngày 23.11 như lịch ban đầu. Vòng bán kết lần lượt diễn ra vào các ngày 26, 27, 29 và 30.12.2024 theo thể thức lượt đi và lượt về trên sân nhà/sân khách. Chung kết lượt đi và lượt về của giải sẽ tổ chức vào ngày 2.1.2025 và ngày 5.1.2025. Lịch thi đấu vòng loại của giải vẫn sẽ diễn ra vào ngày 8.10 và 15.10 giữa 2 đội tuyển Brunei và Timor Leste. Đội giành chiến thắng chung cuộc sẽ được xếp vào bảng A, nơi có sự hiện diện của Thái Lan, Malaysia, Singapore và Campuchia. Trong khi bảng B có sự góp mặt của tuyển Việt Nam, Indonesia, Philippines, Myanmar và Lào.

S.V

Đội tuyểnThái Lan hội quân vào ngày 2.9 chuẩn bị cho LPBank Cup

Đội tuyển Thái Lan hội quân vào ngày 2.9 và có 3 ngày tập luyện trước khi bay sang Việt Nam vào ngày 5.9. Theo lịch thi đấu giải giao hữu quốc tế LPBank Cup 2024, đoàn quân của HLV Ishii Masatada sẽ gặp đội tuyển Nga vào 20h ngày 7.9. Sau đó 3 ngày, "Voi chiến" sẽ so tài với "Những chiến binh sao vàng".

Chiến lược gia người Nhật Bản Ishii Masatada đã công bố danh sách 23 cầu thủ cho giải đấu. Trong đó có sự góp mặt của Suphanat Mueanta - cầu thủ được xem là "thần đồng" của bóng đá xứ chùa Vàng.

VÂN SA

33 đơn vị đăng ký dự Giải vô địch Kickboxing

Giải vô địch Kickboxing toàn quốc năm 2024 sẽ được tổ chức tại tỉnh Gia Lai từ ngày 1-10.9. Giải đấu nhằm phát triển phong trào tập luyện môn Kickboxing trên toàn quốc. Đồng thời kiểm tra, đánh giá năng lực, trình độ chuyên môn của đội ngũ trọng tài, cán bộ quản lý, lực lượng nhân viên phục vụ cho việc tổ chức thi đấu các giải trong nước.

Các VĐV sẽ tranh tài ở các hạng cân thuộc nội dung Lowkick và Fullcontact. Hiện đã có 33 đơn vị đăng ký tham gia tranh tài tại giải.

T.S

Những người thầy ngoại thầm lặng

● **THU SÂM; ảnh: QUÝ LƯỢNG**

Ngoài những huấn luyện viên ngoại nổi danh và nhận được sự yêu thích của đông đảo người hâm mộ như HLV Park Hang-seo, chúng ta còn có các ông thầy ngoại giỏi đang hằng ngày, hằng giờ đồng hành cùng mục tiêu vươn ra biển lớn của Thể thao Việt Nam.

Chuyên gia Joseph Donnelly (giữa) vẫn hằng ngày cùng đua thuyền Việt Nam xây đắp ước mơ

Chuyên gia Park Chung-gun ân cần huấn luyện cho các xạ thủ

Từ ông thầy Hàn Quốc mê món bún chả

Trong giới bắn súng Việt Nam chẳng mấy ai là không biết vị chuyên gia đến từ Hàn Quốc Park Chung-gun. Ông Park thường nói vui: "Tên của tôi có chữ "gun" (súng) nên cả cuộc đời tôi gắn với bắn súng". Trước khi đến với bắn súng Việt Nam, ông Park Chung-gun đã âm thầm hỗ trợ cho bắn súng Việt Nam khi đội sang Hàn Quốc tập huấn hoặc các giải giao hữu quốc tế. Từ năm 2015, ông bắt đầu gắn bó với bắn súng Việt Nam và được mời sang làm chuyên gia cho đội tuyển Bắn súng quốc gia.

Kể từ đó, ông Park đã có nhiều đóng góp cho bắn súng Việt Nam từ việc hoạch định, đề ra chiến thuật để bắn súng Việt Nam có thể tấn công vào đấu trường Olympic và thành tích cao nhất là 1 chiếc HCV, HCB đồng thời phá kỷ lục Olympic của xạ thủ Hoàng Xuân Vinh tại Olympic Rio 2016. Dù đã có học trò đoạt HCV Olympic, khiến cho bản lý lịch trở nên "khủng" và dù đã đứng vào trong nhóm các HLV danh giá của bắn súng thế giới nhưng ông Park luôn giữ được vẻ khiêm tốn, gần gũi, giản dị trong cuộc sống hằng ngày.

Trở về từ sau khi cùng học trò và ban huấn luyện đội tuyển bắn súng đăng quang tại đấu trường Olympic, ông vẫn luôn giữ thái độ bình dị, luôn cúi đầu và cầu thị trong các giao tiếp. Trong sinh hoạt đời thường, ông Park không khác gì một người Việt Nam. Ngoài sinh hoạt chung với các học trò ở đội tuyển, ông cũng thường dự đám cưới và tham gia vào các sinh hoạt của người Việt Nam. Ông cũng tập nói tiếng Việt để có thể giao tiếp với mọi người xung quanh.

Trong những món ăn Việt Nam, ông đặc biệt thích món bún chả và mong muốn, sau này khi trở về quê hương Hàn Quốc sẽ mở được một nhà hàng để giới thiệu về món bún chả của Việt Nam. "Tôi thấy đây là món ăn thể hiện được sự tinh tế trong ẩm thực của người Việt Nam. Thịt được nướng thơm ngon cùng với đĩa bún trắng, rau sống và nước chấm rất ngon. Phải rất khéo léo thì mới nướng thịt được ở độ vừa chín tới, để vẫn đảm bảo được độ tươi, ngon của thịt. Tôi thực sự yêu Việt Nam và muốn gắn bó với đất nước xinh đẹp, thân thiện của các bạn. Tôi muốn được sinh sống và làm việc như một người Việt Nam trên mảnh đất tràn đầy tình người này", ông Park chia sẻ.

Hiện HLV Park Chung-gun đang tập trung cao độ cho công tác chuyên môn. Ông mong muốn được tiếp tục gắn bó với bắn súng Việt Nam và được sinh sống trên dải đất hình chữ S như một người Việt Nam thực thụ. Các học trò của ông như nhà vô địch Asian Games 19 Phạm Quang Huy hay xạ thủ đứng thứ tư tại Olympic Paris vừa qua là Trịnh Thu Vinh còn cần ông đồng hành trong một hành trình dài chinh phục các đỉnh cao mới. Mong cho ông Park thực hiện được ước nguyện của mình và sẽ tiếp tục đóng góp nhiều hơn nữa cho bắn súng Việt Nam.

Đến "ông tiên" ở đội tuyển đua thuyền

Trong làng Thể thao Việt Nam, chuyên gia Joseph Donnelly của đội tuyển Đua thuyền Việt Nam cũng là một cái tên đã quá đỗi quen thuộc. Câu chuyện để vị chuyên gia người Australia này gắn bó với Việt Nam đáng yêu như trong một câu chuyện cổ tích. Trong một lần đến Việt Nam du lịch cùng vợ vào năm 2010, ông Joseph Donnelly tình cờ đi ngang qua Hồ Tây (Hà Nội). Thời điểm đó đội tuyển Đua thuyền Việt Nam đang tập luyện tại đây. Vốn là một vận động viên đua thuyền của Australia nên khi xem các VĐV Việt Nam tập luyện, ông nhận thấy ngay những tố chất làm nên điểm mạnh của VĐV Việt Nam, nhất là sự khéo léo và chịu khó rèn luyện.

Ông tự tìm đến đội đua thuyền và đề nghị được giúp đỡ. Khi nghe ông phân tích điểm mạnh, điểm yếu của các vận động viên và đưa ra các phương pháp huấn luyện hiện đại, các chuyên gia của đua thuyền Việt Nam đã thực sự bị thuyết phục và mời ông giúp đỡ đội tuyển. Ngay sau đó, "ông tiên" từ trên trời rơi xuống đã lập tức sang Việt Nam và ở lại trong một thời gian dài để giúp sức cho đua thuyền Việt Nam. Điều đáng nói là ông tự túc kinh phí, tự lo các khoản tiền trang trải trong các chuyến đi và về giữa Việt Nam và Autralia. Ông cũng nhiều lần đưa đội tuyển Đua thuyền Rowing của Việt Nam sang Australia tập huấn…

Những ngày đầu đến làm việc ở một đất nước xa lạ với hoàn cảnh thiếu thốn từ cơ sở vật chất đến trang thiết bị tập luyện, nhưng khó khăn không làm vị chuyên gia này nản chí. Ông đã đồng hành để cùng đội tuyển Rowing Việt Nam "chinh chiến" tại nhiều đấu trường lớn trên thế giới. Đặc biệt ông giúp Rowing Việt Nam 4 lần vượt qua vòng loại Olympic vào năm 2012, 2016, 2020, 2024 và vừa có VĐV lần đầu tiên lọt vào bán kết Olympic.

Ông từng tâm sự: "Tôi rất yêu Việt Nam. Đầu tiên tôi đến Việt Nam chỉ là để du lịch, nhưng qua đội tuyển đua thuyền giúp tôi có điều kiện gắn bó với Việt Nam. Trong những năm qua, điều tôi cảm nhận được đó chính là nghị lực, cũng như sự nỗ lực cố gắng không mệt mỏi của từng thành viên đội tuyển đua thuyền. Đây là động lực để tôi vượt qua những trở ngại về khoảng cách địa lý, tuổi tác, ngôn ngữ… và thêm gắn bó với Việt Nam. Tôi tin tưởng đua thuyền Việt Nam sẽ tiếp tục gặt hái những thành công ở những đấu trường quan trọng sắp tới".

Dù giờ đã bước qua tuổi cổ lai hy, nhưng ông Joseph Donnelly vẫn tràn đầy nhiệt huyết cống hiến cho đua thuyền Việt Nam. Ở đội tuyển Rowing quốc gia, vị chuyên gia này như người ông lớn tuổi trong gia đình gần gũi, ân cần hằng ngày cùng các VĐV phơi mình trong nắng, gió để vun đắp cho ước mơ bơi nhanh hơn, tiến gần hơn đến đấu trường quốc tế của Rowing Việt Nam. ■

ĐẶNG VĂN LÂM:

Gạch nối bóng đá Việt - Nga

● **NGỌC TRUNG**

"Mong muon nhất bh là vè VN thử viec đôi tuyển U23 VN… Một lần nữa thôi, ko cần thi Lâm se vè Nga và không phièn nữa đâu ạ…". Xin thứ lỗi quý độc giả vì dòng chữ lệch lạc khó đọc này, nhưng đó là một phần của lịch sử bóng đá Việt Nam.

Ngày 10.5.2015, Lev Shonovich Dang, tên tiếng Việt là Đặng Văn Lâm, đăng tải lời "khẩn cầu" trên mạng xã hội với hy vọng được tham dự SEA Games 2015. Cơ hội không đến với Văn Lâm tại SEA Games, nhưng mở ra cho anh cánh cửa hồi hương lần nữa. Văn Lâm gia nhập Hải Phòng, dần chứng minh khả năng và thăng tiến trong sự nghiệp để rồi trở thành thủ thành số một của đội tuyển Việt Nam trong hành trình chinh phục chức vô địch AFF Cup 2018.

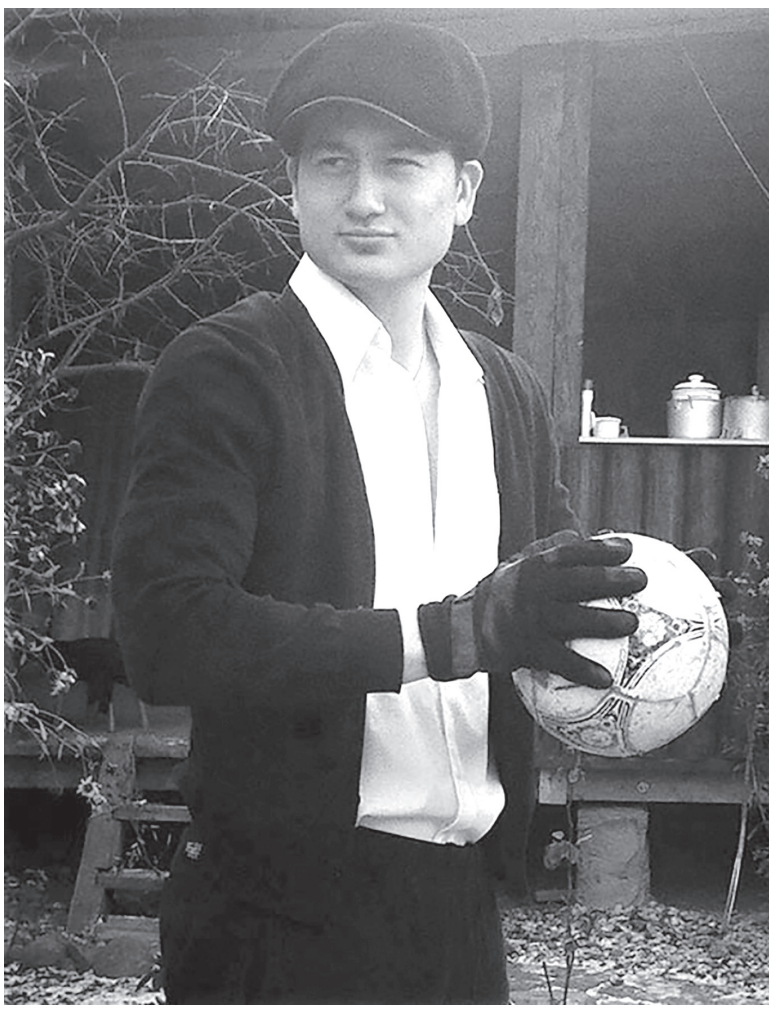
Từ đó đến nay, Lâm "tây" đã có 42 lần ra sân trong màu áo "Những chiến binh sao vàng" và gặt hái nhiều thành công khác ở cấp CLB lẫn ĐTQG. Tại cấp CLB, Văn Lâm là trường hợp cầu thủ Việt Nam hiếm hoi khẳng định được năng lực trong màu áo đội bóng nước ngoài, khi trở thành thủ môn số một của Muangthong United (Thái Lan) từ năm 2019-2021. Bởi vậy, có thể nhận định Văn Lâm chính là trường hợp cầu thủ nhập tịch thành công nhất trong lịch sử bóng đá Việt Nam. Và hành trình đến vinh quang ấy không trải trên hoa hồng.

Gian lao giấc mơ tiếp bước Lev Yashin

Đặng Văn Lâm mang trong mình hai dòng máu Việt - Nga. Bố anh là ông Đặng Văn Sơn, anh em sinh đôi với Nghệ sĩ Nhân dân Đặng Văn Hùng. Mẹ anh là bà Olga Zhukova. "Bố tôi là vũ công ba-lê. Mẹ tôi là diễn viên sân khấu. Hai người gặp nhau khi đang theo học tại Viện Nghệ thuật sân khấu Nga. Và tôi sinh ra ở Moscow", Đặng Văn Lâm cho biết. Cái tên Lev Shonovich Dang được đặt theo huyền thoại Lev Yashin, thủ thành vĩ đại nhất lịch sử túc cầu, thần tượng của bà Olga Zhukova.

Về lý do tiếp bước Lev Yashin trở thành "người gác đền", Văn Lâm tiết lộ: "Khi đó tôi khoảng 8-9 tuổi. Học lớp một rồi lên lớp hai. Ở trường có một câu lạc bộ bóng đá. Tôi tham gia và thấy thích. Tôi chạy đi chạy lại trên sân, và vào kỳ nghỉ hè, tôi đến sân bóng và thấy huấn luyện viên cũng ở đó. Ông ấy bảo tôi đứng trong khung thành và bắt đầu sút bóng. Tôi bắt được một số quả, đẩy được một số quả, rồi ông ấy nói: "Trò có muốn trở thành thủ môn khi lên lớp ba không?". Thế là tôi trở thành thủ môn. Ông ấy có mối quan hệ tốt với giám đốc sân vận động tên là Netto. Họ đã sắp xếp một trận đấu cho chúng tôi với đội Spartak, lứa sinh năm 1994. Cuối cùng, chúng tôi thua 0-13, tất cả 13 bàn thua đều do tôi. Nhưng sau trận đấu, huấn luyện viên của Spartak đến gặp tôi, hỏi năm sinh của tôi (Đặng Văn Lâm sinh năm 1993), tên tôi là gì. Rồi ông ấy nói: "Hãy đến Spartak".

Tuy nhiên, sự nghiệp của Văn Lâm không hề bằng phẳng. Năm 15 tuổi, anh dính chấn thương và đánh mất phong độ. Anh chuyển sang Dynamo Moscow nhưng không tìm được chỗ đứng. Bế tắc tại quê mẹ, Văn Lâm nghĩ về quê cha. "Tại Việt Nam, tôi có nhiều người thân. Tôi vẫn về quê chơi khi còn nhỏ. Lần này, tôi và bố đã đi cùng nhau và chọn ra bốn câu lạc bộ từ giải Vô địch quốc gia và một câu lạc bộ từ giải hạng Nhất. Chúng tôi bắt đầu gọi điện. Câu lạc bộ đầu tiên là từ Sài Gòn - ở đó tôi không tập luyện với đội chính mà với đội U19. Rồi Văn Lâm tiếp tục "lang bạt" ra Hà Nội và lên phố núi Pleiku để gia nhập lò HAGL. Văn hóa khác biệt cùng sự non nớt khiến Văn Lâm chưa thể hòa nhập ngay với bóng đá Việt Nam. Anh được đưa sang Lào thi đấu diện tăng cường cho Hoàng Anh Atapeu. Đầu quân cho CLB TP.HCM và không tìm được chỗ đứng, Lâm thất bại ở Việt Nam, hết đường nên phải quay về Nga. Thời gian trở về nhà, suýt chút nữa Văn Lâm đã nghỉ đá bóng để chuyển hướng sang học kế toán. Và trong hy vọng gần như cuối cùng, Văn Lâm viết tâm thư chia sẻ như đề cập đầu bài viết.

Đặng Văn Lâm trong bộ trang phục quen thuộc của "nhện đen" Lev Yashin

Tấm gương của ý chí và học hỏi

Lần hồi hương thứ hai, Văn Lâm thành công rực rỡ cho đến hôm nay. Tất nhiên, thành công không đến từ may mắn. Lâm "tây" sở hữu ưu thế về thể chất, với chiều cao 1m88, lại được đào tạo bài bản ở Nga. Và trên hết, cầu thủ này luôn thể hiện sự ham học hỏi và ý chí vươn lên mạnh mẽ. Đến nay giới thể thao vẫn truyền miệng nhau câu chuyện Lâm bắt taxi từ Hải Phòng về Trung tâm đào tạo PVF tại Hưng Yên để theo học Jasson Brown, cựu thủ thành Ngoại hạng Anh. Không chỉ vậy, anh còn tự bỏ tiền túi thuê HLV thể lực riêng từ CLB Spartak Moscow. "Có lẽ đây là phần thưởng cho nỗ lực của tôi. Tôi sẽ không dừng lại, phía trước còn nhiều mục tiêu, lớn có và nhỏ có. Trong thể thao không có từ "hôm qua" - tất cả đều cần kết quả ngay hôm nay và ngay bây giờ, vì vậy tuyệt đối không được lơ là", Văn Lâm trả lời báo giới Nga khi đã trở thành "hiện tượng" tại Việt Nam. Trong hành trình chinh phục chức vô địch AFF Cup 2018, Văn Lâm làm nên lịch sử với thành tích 405 phút giữ sạch lưới. "Người Việt Nam cần cù, yêu nước, dũng cảm, chịu đựng từ trong máu nên tôi nghĩ ưu điểm lớn nhất của đội tuyển Việt Nam là sự cống hiến", anh đúc kết.

Thành công tại quê cha, Văn Lâm vẫn dành tình cảm đặc biệt cho quê mẹ, nơi chôn nhau cắt rốn. "Tôi rất vui khi ở đây mọi người gọi tôi là Gấu Nga", anh nói. "Tôi vui vì cuối cùng mọi người biết đến tôi. Tôi hy vọng tiếp tục được ủng hộ, vì trong khung thành đội tuyển Việt Nam là chàng trai mang nửa dòng máu Nga. Dù sao thì trong tâm hồn tôi vẫn là người Nga. Hãy cổ vũ cho Việt Nam. Tôi sẽ rất vui và biết ơn sự ủng hộ từ Nga". Vì vậy, cuộc chạm trán giữa đội tuyển Việt Nam và Nga vào tối 5.9 tới sẽ là trận cầu đặc biệt đối với Văn Lâm.■

Đinh Thanh Trung và nhóm cầu thủ sử dụng ma túy lĩnh án 21 năm tù

Chiều 27.8, Tòa án nhân dân TP Hà Tĩnh (Hà Tĩnh) mở phiên tòa sơ thẩm hình sự xét xử các bị cáo: Đinh Thanh Trung (SN 1988, trú quận Thanh Xuân, Hà Nội); Dương Quang Tuấn (SN 1996, trú huyện Đông Anh, Hà Nội); Nguyễn Trung Học (SN 1998) và Nguyễn Ngọc Thắng (SN 2002), Nguyễn Văn Trường (SN 2003) cùng trú phường Tân Giang, TP Hà Tĩnh về tội "Tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy".

Theo bản cáo trạng do đại diện Viện Kiểm sát nhân dân TP Hà Tĩnh công bố, trong khoảng thời gian từ 23 giờ ngày 3.5.2024 đến khoảng 10 giờ 30 phút ngày 4.5.2024, tại một khách sạn ở tổ dân phố 8, phường Trần Phú (TP Hà Tĩnh), Đinh Thanh Trung, Dương Quang Tuấn, Nguyễn Trung Học, Nguyễn Ngọc Thắng và Nguyễn Văn Trường đã có hành vi tổ chức cho nhau và tổ chức cho 5 người khác sử dụng trái phép chất ma túy. Tại phiên xử, các bị cáo đã cúi đầu thừa nhận toàn bộ hành vi phạm tội của mình. Xác định hành vi của các bị cáo gây nguy hiểm cho xã hội, sau khi cân nhắc kỹ các tình tiết, HĐXX quyết định tuyên phạt các bị cáo: Đinh Thanh Trung 4 năm 6 tháng tù giam; Dương Quang Tuấn 4 năm 6 tháng tù giam; Nguyễn Trung Học 4 năm tù giam; Nguyễn Ngọc Thắng 4 năm tù giam và Nguyễn Văn Trường 4 năm tù giam về tội "Tổ chức sử dụng trái phép chất ma túy".

KHẢI HƯNG

Hậu vệ tuyển Nga mong chờ giải đấu tại Việt Nam

Hậu vệ của đội tuyển Nga, Arsen Adamov, vừa chia sẻ quan điểm về chuyến đi: "Tôi nghĩ đội tuyển Nga tìm được đối tác đá giao hữu trong giai đoạn này là một tín hiệu tích cực". Dù không thể góp mặt cùng đội tuyển Nga trong chuyến du đấu tại Việt Nam nhưng hậu vệ này vẫn hào hứng: "Tôi sẽ xem các trận đấu của đội tuyển quốc gia và cổ vũ cho đội tuyển. Tôi muốn trở lại đội tuyển ở đợt hội quân trong tháng 10. Tôi sẽ cố gắng hết sức".

Trong khi đó, Liên đoàn Bóng đá Nga (RFS) thông báo: "Vì tình hữu nghị bền lâu giữa RFS và LĐBĐVN, RFS đã nhận lời để tuyển Nga sang Việt Nam thi đấu giao hữu tại Hà Nội. Tại giải, đội tuyển Nga đá hai trận với tuyển Việt Nam và tuyển Thái Lan trên sân Quốc gia Mỹ Đình vào ngày 5 và 7.9. Hai trận đấu này diễn ra lúc 20 giờ (giờ Việt Nam), tức 16 giờ (giờ Moscow, Nga)".

ĐẶNG XÁ

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 33 ngõ 294/2 Kim Mã, Q. Ba Đình, Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 370/GP-BTTTT ngày 05/7/2016 của Bộ Thông tin và Truyền thông

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, P. Võ Thị Sáu, Q.3, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Phương Sài, TP Nha Trang, Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, Q. Sơn Trà, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

GIÁ: 5.000đ

Nghệ thuật múa trong đời sống của người Khơ Mú

● T.KHÔI

Từ xa xưa, người Khơ Mú đã cùng nhau sáng tạo nên những điệu múa gắn với lễ hội, gắn với đời sống sinh hoạt mà cộng đồng gọi là "tẹ" (múa) mang nội dung về sự đoàn kết, gắn bó, nỗ lực của con người trước thiên nhiên, về cuộc sống lao động, sản xuất, vì sự ấm no của mỗi gia đình với cách thể hiện khỏe khoắn, sôi động và lạc quan.

Người Khơ Mú có hai thể loại múa dân gian chính, đó là múa lao động sản xuất và múa sinh hoạt. Ở thể loại mô phỏng các hoạt động lao động sản xuất, những điệu múa sẽ diễn tả từ quy trình chuẩn bị cho đến kết thúc một vụ mùa, bắt đầu là múa cầu mưa. Trong múa cầu mưa, già bản sẽ đánh một hồi trống để tập hợp bà con, sau đó mỗi người một công việc, người giã gạo bằng tay, bằng chân, người gõ trống, chiêng để tạo tiếng sấm sét. Người múa sẽ múa rừu (thần sét), múa thuồng luồng (con thuồng luồng được làm từ cây chuối hoặc cây cau, phần gốc vẽ hình đầu con thuồng luồng, phần ngọn để lại một cái lá để làm đuôi). Khi thực hiện động tác, người múa vác thuồng luồng trên vai và nhảy múa, theo sau có đông người cầm que hò hét vui vẻ, người thì chuẩn bị ống nước để vẩy nước vào đám đông giả làm mưa... Bà con tin rằng, tất cả những hành động đó đều chọc giận thần sấm, thần sét, khiến thần nổi giận mà tạo ra mưa. Khi mưa được ban xuống, mọi người cùng tham gia những điệu múa diễn trình theo vụ mùa gồm: Múa chọc lỗ, múa tra hạt, múa đuổi chim, múa gặt lúa, múa rừu…

Nghệ thuật múa của người Khơ Mú mang nội dung về sự đoàn kết, gắn bó trong cuộc sống và lao động, sản xuất

Khi múa chọc lỗ tra hạt, nam - nữ dàn hàng đối diện, vừa đi vừa nhún nhảy. Nam vừa chọc lỗ vừa lùi, nữ vừa tra hạt giống vừa tiến, chân gạt nhẹ lấp đất. Đàn ông khỏe mạnh đi trước, vừa nhún nhẩy, vừa vung gậy chọc lỗ. Hoặc cũng có khi dàn hàng song song, nam đi trước nữ đi sau, đội hình di chuyển về phía trước theo hình tròn đồng tâm ngược chiều kim đồng hồ. Những động tác múa nhịp nhàng uyển chuyển, hài hòa, hòa quyện trong âm thanh rộn ràng, vui tươi như đánh thức đất trời, khích lệ mọi người tham gia lao động. Còn điệu múa gặt lúa được thực hiện với ý nghĩa thu hái một mùa vàng bội thu. Những động tác chân nhịp nhàng, kết hợp tay miết vòng cắt lúa, thân uốn mềm uyển chuyển theo từng nhịp nhạc sôi động, tạo nên khí thế vui tươi phấn khởi cho một năm đầy no đủ của bản làng.

Ngoài những điệu múa với tính chất lao động sản xuất do cả nam và nữ cùng thể hiện thì còn có thể loại múa sinh hoạt chỉ do nữ thực hiện. Những điệu múa sinh hoạt này có thể múa tay không, có thể múa với đạo cụ, một tay cầm đao, tay kia cầm khăn, lắc hông làm chủ đạo. Múa lắc hông được trình diễn trong tất cả các dịp lễ, hội và những ngày vui của bản làng. Trong trang phục áo cỏm, những bước nhún, lắc hông uyển chuyển càng thêm tôn vinh vẻ đẹp của người phụ nữ.

Di sản nghệ thuật múa là tài sản vô giá của đồng bào Khơ Mú, là sợi dây gắn kết cộng đồng và là cơ sở để sáng tạo những giá trị văn hóa mới, góp phần tăng cường giao lưu văn hóa giữa các vùng miền, đồng thời góp phần thực hiện hiệu quả Dự án 6 về "Bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch" ở địa phương. Với những giá trị tiêu biểu, múa dân gian của người Khơ Mú được Bộ VHTTDL đưa vào danh mục Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia theo Quyết định số 828/QĐ-BVHTTDL ngày 9.3.2021. Vì vậy, cần hết sức coi trọng bảo tồn, kế thừa, phát huy những giá trị văn hóa truyền thống bao gồm cả văn hóa vật thể và phi vật thể trong nghệ thuật múa Khơ Mú. Ngày nay nghệ thuật múa Khơ Mú có thể khai thác, phát huy giá trị để phát triển du lịch văn hóa, du lịch cộng đồng phục vụ khách tham quan du lịch trong nước và quốc tế.■

QUẢNG CÁO

